

κλινίσουν τον θαυμασμό για την πράξη της Μαρίας. Διατί διακοιμήθηκε προς στιγμήν ὁ Ἰούδας, να παρουσιασθεῖς την αγάπη της Μαρίας ἀνὰ ὁδὸν, καὶ τὴν ἀρετὴν της ἀνὰ κακίαν. Τὸν ξεσκατίζει ὁ μὸς ὁ Εὐαγγελιστὴς: «Εἶπε δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τοῦ πωθῶντος ἔμελλεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸν ψυλοσκοποῦν ἐνδεὲς καὶ τὰ βλαβέριμα ἐξαστάζει». Εἶναι σφαιρὴ ἡ ἀπουσία καὶ δυνάστητος τῶν σχέσεων ψυχικῆς μεταξὺ Μαρίας καὶ Ἰούδα. Αὐτὸς πρὸς φασίειαν τὸν φιλοπόνητο «προσηγορίᾳ διήθησε λέγειν: λέγειν ὁ Χρυσόστομος), εὐνὴ καὶ οὐκ ἀνὰ δὲν σκέπτεται καὶ δὲν ἀγαπᾷ τίποτε ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς

ΤΑ ΟΛΕΘΡΙΑ γεγονότα όμως τ
μικρασιατικής καταστροφ
επηρεάσαν άμεσα και καταλυτ
την ελληνική παρουσία στην Α
τολική Θράκη και προμήσαν τ
πραγική μοίρα του Έλληνομοί
Ανατολικής Θράκης. Ό συν
στισμός 80.000 προσφύγων

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 2^{αν} ΣΕΛ

Η ΣΤΗΛΗ ΤΗΣ «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΕΝΩΣΕΩΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ»

Θρησκευτικός Γραμματισμός: Έρμηνεΐα καί Παρερμηνεΐα

(2ov)

Κριτική παιδαγωγική

Ἡ κριτική παιδαγωγική ἐδρα­νώ­τα­νε ὡς παιδα­γω­γι­κό ρεύ­μα τῆς δε­καε­τί­ας τοῦ 1980 μέ τοὺς Henry Giroux, Michael Apple καί Stanley Aronowitz. Ἐν­τοῦ­τοις, θεω­ρη­τι­κές ἐπι­δρά­σεις ἔχει δε­χ­θεῖ ἀπὸ ἀπό­ψεις τῶν Paulo Freire, Antonio Gramsci καί John Dewey, ἀπὸ τὴν κρι­τι­κή θεω­ρία τῆς Σχο­λῆς τῆς Φραν­κφούρτης¹ κα­θὼς καί ἀπὸ ἄλλα ἰδεολο­γι­κά ρεύ­μα­τα, ὅπως αὐτὰ τοῦ μετα­νο­στη­ρια­κοῦ καί τοῦ μετα­δω­τι­κοῦ.

Πρω­ταρ­χι­κὸς στό­χος τῶν ἐκ­πο­ρώ­των τῆς κρι­τι­κῆς παι­δα­γω­γι­κῆς εἶναι ὁ με­τα­σχη­μα­τι­σμός τῆς ἐκ­παί­δε­υ­σης καί κατ’ ἐπέ­κτα­ση τῆς κοι­νω­νί­ας. Ὁ στό­χος αὐ­τός μπο­ρεῖ νὰ ἐπι­τευ­χθεῖ μέ­σω τῆς κοι­νω­νι­κῆς προ­βλη­μα­τι­κῆς τῆς ἐκ­παί­δε­υ­σης, ἡ ὁ­ποία διευ­ρύν­ε­ται ὡς πρὸς τὸ πε­ριε­χό­με­νό της, ὥστε νὰ συμ­πε­ρι­λαβ­εῖ τὸ κοι­νω­νι­κό καί πολι­τι­σμὸ «στοι­χείο»². Ἐπι­τυ­χνά­νε­ται, ἐπί­σης, μὲ τὴν ὑ­πέ­ρ­βα­ση τῆς θεω­ρίας τῆς στεί­ρας ἀνα­πα­ρα­γ­γι­γῆς καί τὸν προ­σα­να­το­λί­σ­μο τῆς ἐκ­παί­δε­υ­σης πρὸς τὴν κοι­νω­νι­κή καί πολι­τι­σμὴ πα­ρα­γ­γι­γῇ³. Οἱ ἰδεολο­γι­κές κατα­βο­λές τῆς κρι­τι­κῆς παι­δα­γω­γι­κῆς αἰ­τιολο­γοῦν ἐπαρ­κῶς, ὅπως θὰ γί­νει στή συ­ν­έ­χεια καταν­νο­η­τό, τὸ γε­γονός ὅ­τι οἱ ἐκ­πό­ρωςοι τῆς προ­σλη­ών­ων τὴν στήν ἀτο­μική καί κοι­νω­νική χει­ρα­φέ­τη­ση, στή συ­γκρό­τη­ση δη­μο­σίων χώ­ρων ἀνα­στο­χα­σμοῦ καί στήν ἀνά­λη­ψη αὐ­τό­νο­μου κοι­νω­νι­κῆς δρά­σης ὡς πρω­ταρ­χι­κὸν κεν­τρικὸν σκο­πό­ν ἑνὸς σύ­χρο­νου ἐκ­παί­δε­υ­τι­κοῦ συ­στή­μα­τος⁴.

Στὶς νέ­ες παι­δα­γω­γι­κὲς προ­τά­σεις τοῦ Giroux γιὰ τὴν θεω­ρία τῆς ἐκ­παί­δε­υ­σης στὶς Η.Π.Α. το­νί­ζε­ται με­τα­ὶ ἄλ­λων ἡ θε­με­λιώ­δης πολι­τι­κή φύ­ση τοῦ σχο­λεί­ου⁵. Ἀνα­φέ­ρε­ται χα­ρακ­τη­ρι­στι­κά: «Τὸ πρό­β­λη­μα τῆς ἐκ­παί­δε­υ­σης εἶναι κυρίως ἡ ἀ­σκη­ση τῆς ἐξου­σίας [...] τῶν κυ­ριαρχών ὁμά­δων πᾶν­τος σὲς ἀ­δικι­μέ­νων ὁμά­δες σὲ συν­άρ­τη­ση μὲ τὴ φύ­λη (ὁ ὁ­ρα­τὲς μει­ονο­τή­της), τὸ φύ­λο (ἀν­δρας – γυ­ναί­κα), τὴ σε­ξουα­λικὴ προ­τι­μω­νί­α ἢ τὴς κοι­νω­νι­κὲς τοὺς θέ­σεις (φε­μι­νι­στὲς, μαρ­ξί­στὲς

κ.λπ.). Ὑ­πάρ­χει ἐ­δῶ ἓνα μέ­γα­λο πρό­β­λη­μα τὸ ὁ­ποῖο ἀγγί­ζει ὅ­λες τὶς πολι­τι­σμὲς δρα­στη­ριό­τη­τες. Οἱ ἀνώ­τε­ρες τά­ξεις ἐλέγ­χουν τὴν ἀνά­πτυ­ξη τῆς κοι­νω­νί­ας μέ­σα ἀπὸ πολι­τι­στι­κὲς δρα­στη­ριό­τη­τες. Ἡ παι­δα­γω­γι­κή δὲν μπο­ρεῖ νὰ γί­νει καταν­νο­η­τή ὡς μία ἀπ­λή με­τά­δο­ση τῆς γνώ­σης, διό­τι τῶ­ρα εἶναι ὑ­πο­τε­λή­ς μίας ἐκ­τε­τα­μέ­νης πολι­τι­σμὴς πολι­τι­κῆς». Ὁ Giroux ὑ­πο­στη­ρί­ζει, ἐπί­σης, **Τὸ Ὑ. Εὐ­αγ­γέ­λου Πενέ**

ὡς ἐρ­μή­νη τὴν ἀναγκαι­ότητα συν­δε­σης ἀ­φάν­ος τῆς παι­δα­γω­γι­κῆς μὲ τὴν προ­οπ­τι­κή τῆς κοι­νω­νι­κῆς ἀ­λλά­γης καί ἀ­φε­τέρω τῆς μά­θη­σης μὲ τὸ πολι­τι­σμὸ ὑ­πό­βα­θρο καί τὴν προ­σω­πικὲς ἐμ­πει­ρί­ες τοῦ κα­θε­ μαι­θη­τή, ἐφ’ ὅ­σον «ἡ ἀνά­λυ­ση τοῦ κοι­νω­νι­κοῦ προ­βλη­μα­τος τῆς ἐκ­παί­δε­υ­σης [...] ἐγί­νε ἡ ἀνά­λυ­ση τῆς ἐκ­παί­δε­υ­σης ὡς στοι­χείου πολι­τι­στοῦ με­τα­σχη­μα­τι­σμοῦ»⁶. Ἐπο­μέ­νως, ἐκ­παί­δε­υ­ση γιὰ τὸν συγ­κε­κρι­μέ­νο παι­δα­γῶ­γο εἶναι τὸ πε­δίο στὸ ὁ­ποῖο πα­ρά­γε­ται ἀμ­φι­βό­λη­ση, ἀντί­στα­ση καί προ­οπ­τι­κή κοι­νω­νι­κῆς δρά­σης⁷.

Ὁυ­σια­στι­κά ἡ κρι­τι­κή παι­δα­γω­γι­κή κατὰ τὸν Giroux δὲν πε­ρι­γρά­φε­ται ἐννοιολο­γι­κά μόνον ὡς ἓνα σύν­ολο γραπ­τῶν, προ­φο­ρι­κῶν καί ὁπ­τι­κῶν πρακ­τι­κῶν, οἱ ὁ­ποῖες διευ­κο­λύνουν τὰ ἄτο­μα νὰ ἀ­λλη­λο­κα­τα­νοοῦν­ται καί νὰ ἀνα­λύ­ουν τὶς σχέ­σεις τοὺς μὲ τοὺς ἄλ­λους καί τὸ πε­ρι­βά­λλον⁸. Ἡ κρι­τι­κή παι­δα­γω­γι­κή εἶναι, ἐπί­σης, «μία ἀμ­φι­βό­λη­ση τῶν κυ­ριαρχών μο­ρ­φῶν συμ­βολι­κῆς πα­ρα­γ­γι­γῆς, ἀν δε­χ­τοί­α τὴν ἀπο­ψη ὅ­τι οἱ συμ­βολι­κὲς ἀνα­πα­ρα­στή­σεις οἱ ὁ­ποῖες ἐμ­φα­νι­ζοῦν­ται στὶς δια­φο­ρε­τι­κὲς πολι­τι­στι­κὲς σφαί­ρες εἶναι ἐμ­πο­τι­σμέ­νες ἀπὸ σχέ­σεις ἐξου­σίας ἀμ­φι­βό­λη­τι­μες, διό­τι εἶναι ἀό­κι­ες»⁹.

Σύμ­φω­να μὲ τὰ πα­ρα­πάνω «ἡ κρι­τι­κή παι­δα­γω­γι­κή προ­τεῖ­ναι μία δια­παι­δα­γώ­γη­ση τοῦ σπου­δα­στῆ, ἡ ὁ­ποία ἔχει ὡς κύ­ριο χα­ρακ­τη­ρι­στικό νὰ εἶναι μία ἐναλ­λακ­τι­κή παι­δεί­α στήν κυ­ριαρχή παι­δεί­α καί ἡ ὁ­ποία δὲν στή­ρι­ζε­ται σὲ ἀρχές ὅπως ἡ κοι­νω­νική δι­κα­ιο­σύ­νη, ἡ ἰ­σότη­τα, ὁ σε­βα­σμός τῶν δια­φο­ρῶν. Εἶναι μία παι­δεί­α τῆς ἀμ­φι­βό­λη­σης ἡ ὁ­ποία το­πο­

θε­τί­ται σὲ μία νέ­ο-μαρ­ξί­στι­κή προ­οπ­τι­κή ἀπο­κα­λύ­π­ον­τι κρι­τι­κή θεω­ρία. Ἡ τά­ση αὕ­τη ἐκ­δη­λώνε­ται κυρίως μὲ κρι­τι­κά σχό­λια πᾶν­ω στὰ προ­βλη­μα­τά τῆς σύγ­χρο­νης δια­παι­δα­γώ­γη­σης καί μὲ τὴν πρό­ταση μίας και­νοῦ­ρας γλώ­σ­σας στήν ἐκ­παί­δε­υ­ση. Γι’ αὐ­τὸ τὸ λό­γο συ­νι­στοῦ­με στοὺς ὑ­πε­ρα­σ­τή­ρες τῆς τά­σης αὐ­τῆς πε­ρι­σ­σό­τε­ρο θεω­ρη­τι­κοὺς προ­βλη­μα­τι­σμοὺς πα­ρὰ συγ­κε­κρι­μέ­νες παι­δα­γω­γι­κὲς προ­τά­σεις»¹⁰.

Πρὸς τὴν ἴ­δια κα­τεύ­θυν­ση τῆς ἰδεολο­γο­πο­ι­η­μέ­νης, δη­λα­δὴ, ἐκ­παί­δε­υ­σης εἶναι στρα­μει­νὴ ἡ προσ­έγ­γι­ση τοῦ Freire γιὰ τὸν γραμ­μα­τισ­μό, συμ­βό­λη­νον­τας χα­ρακ­τι­ρι­σ­τικά στὴ με­τά­λη­ξη τῆς ἐκ­παί­δε­υ­τι­κῆς οὐς πολι­τι­κή δι­δακ­κα­σία. Ὁ Freire καθιερώνει στὸν χώρο τῆς Παι­δα­γω­γι­κῆς ἐπισ­τή­μης τὴν παι­δα­γω­γι­κή τῆς συ­νει­δη­το­ποίη­σης, ἓνα μαρ­ξί­στι­κο ἐκ­παί­δε­υ­τι­κό μον­τέ­λο, τὸ ὁ­ποῖο ἀνα­πτύ­χ­η­κε κατὰ τὴ δε­καε­τί­α τοῦ 1970 ἀπὸ τὸ Σω­μα­τεῖο τῶν ἐκ­παί­δε­υ­τι­κῶν τοῦ Κε­μ­τέκ (Eco­le et lutte de classes au Quebec, 1975).

Κατὰ τὴν προσ­έγ­γι­ση τοῦ Freire τὸ σχο­λεῖο λει­τούρ­γε­ι ὡς μη­χα­νισ­μὸς με­τά­δο­σης καί καλ­η­γί­ας τῆς ἰδεολο­γί­ας τοῦ κα­πι­ταλισ­μοῦ κρά­τους. Μέ­σω τῶν γραμ­μα­τι­σμοῦ δι­νε­ται ἡ εὐ­καί­ρια στὶς κατα­πιε­σμέ­νες κοι­νω­νι­κὲς ὁμά­δες νὰ ἀνα­γνω­ρί­σουν τὶς υπεύ­θυ­νες γιὰ τὴν ἀ­λ­ο­τή­τι­α τοὺς κοι­νω­νι­κὲς δο­μὲς. Ἐπο­μέ­νως, ὅπως εὐ­στο­χα ἔχει πα­ρα­τη­ρη­θεῖ, «[...] ση­μα­τι­κοὺς πολι­τι­κοὺς στό­χους γιὰ τὸ Βρα­ζι­λι­άνο παι­δα­γῶ­γο εἶναι ἡ ἀξιο­ποίη­ση τῆς ἀπε­λευ­θε­ρω­τι­κῆς ὁπ­τι­κῆς τοῦ γραμ­μα­τι­σμοῦ γιὰ τὸν κοι­νω­νι­κό με­τα­σχη­μα­τισ­μό πρὸς τὴν κα­τεύ­θυν­ση τοῦ ἀν­θρώ­πι­νου ὁ­σο­α­λισ­μοῦ»¹¹.

Σύμ­φω­να μὲ τὰ πα­ρα­πάνω «ἡ κρι­τι­κή παι­δα­γω­γι­κή προ­τεῖ­ναι μία δια­παι­δα­γώ­γη­ση τοῦ σπου­δα­στῆ, ἡ ὁ­ποία ἔχει ὡς κύ­ριο χα­ρακ­τη­ρι­στικό νὰ εἶναι μία ἐναλ­λακ­τι­κή παι­δεί­α στήν κυ­ριαρχή παι­δεί­α καί ἡ ὁ­ποία δὲν στή­ρι­ζε­ται σὲ ἀρχές ὅπως ἡ κοι­νω­νική δι­κα­ιο­σύ­νη, ἡ ἰ­σότη­τα, ὁ σε­βα­σμός τῶν δια­φο­ρῶν. Εἶναι μία παι­δεί­α τῆς ἀμ­φι­βό­λη­σης ἡ ὁ­ποία το­πο­

θε­τί­ται σὲ μία νέ­ο-μαρ­ξί­στι­κή προ­οπ­τι­κή ἀπο­κα­λύ­π­ον­τι κρι­τι­κή θεω­ρία. Ἡ τά­ση αὕ­τη ἐκ­δη­λώνε­ται κυρίως μὲ κρι­τι­κά σχό­λια πᾶν­ω στὰ προ­βλη­μα­τά τῆς σύγ­χρο­νης δια­παι­δα­γώ­γη­σης καί μὲ τὴν πρό­ταση μίας και­νοῦ­ρας γλώ­σ­σας στήν ἐκ­παί­δε­υ­ση. Γι’ αὐ­τὸ τὸ λό­γο συ­νι­στοῦ­με στοὺς ὑ­πε­ρα­σ­τή­ρες τῆς τά­σης αὐ­τῆς πε­ρι­σ­σό­τε­ρο θεω­ρη­τι­κοὺς προ­βλη­μα­τι­σμοὺς πα­ρὰ συγ­κε­κρι­μέ­νες παι­δα­γω­γι­κὲς προ­τά­σεις»¹².

Πρὸς τὴν ἴ­δια κα­τεύ­θυν­ση τῆς ἰδεολο­γο­πο­ι­η­μέ­νης, δη­λα­δὴ, ἐκ­παί­δε­υ­σης εἶναι στρα­μει­νὴ ἡ προσ­έγ­γι­ση τοῦ Freire γιὰ τὸν γραμ­μα­τι­σ­μό, συμ­βό­λη­νον­τας χα­ρακ­τι­ρι­σ­τικά στὴ με­τά­λη­ξη τῆς ἐκ­παί­δε­υ­τι­κῆς οὐς πολι­τι­κή δι­δακ­κα­σία. Ὁ Freire καθιερώνει στὸν χώρο τῆς Παι­δα­γω­γι­κῆς ἐπισ­τή­μης τὴν παι­δα­γω­γι­κή τῆς συ­νει­δη­το­ποίη­σης, ἓνα μαρ­ξί­στι­κο ἐκ­παί­δε­υ­τι­κό μον­τέ­λο, τὸ ὁ­ποῖο ἀνα­πτύ­χ­η­κε κατὰ τὴ δε­καε­τί­α τοῦ 1970 ἀπὸ τὸ Σω­μα­τεῖο τῶν ἐκ­παί­δε­υ­τι­κῶν τοῦ Κε­μ­τέκ (Eco­le et lutte de classes au Quebec, 1975).

Κατὰ τὴν προσ­έγ­γι­ση τοῦ Freire τὸ σχο­λεῖο λει­τούρ­γε­ι ὡς μη­χα­νισ­μὸς με­τά­δο­σης καί καλ­η­γί­ας τῆς ἰδεολο­γί­ας τοῦ κα­πι­ταλισ­μοῦ κρά­τους. Μέ­σω τῶν γραμ­μα­τι­σμοῦ δι­νε­ται ἡ εὐ­καί­ρια στὶς κατα­πιε­σμέ­νες κοι­νω­νι­κὲς ὁμά­δες νὰ ἀνα­γνω­ρί­σουν τὶς υπεύ­θυ­νες γιὰ τὴν ἀ­λ­ο­τή­τι­α τοὺς κοι­νω­νι­κὲς δο­μὲς. Ἐπο­μέ­νως, ὅπως εὐ­στο­χα ἔχει πα­ρα­τη­ρη­θεῖ, «[...] ση­μα­τι­κοὺς πολι­τι­κοὺς στό­χους γιὰ τὸ Βρα­ζι­λι­άνο παι­δα­γῶ­γο εἶναι ἡ ἀξιο­ποίη­ση τῆς ἀπε­λευ­θε­ρω­τι­κῆς ὁπ­τι­κῆς τοῦ γραμ­μα­τι­σμοῦ γιὰ τὸν κοι­νω­νι­κό με­τα­σχη­μα­τισ­μό πρὸς τὴν κα­τεύ­θυν­ση τοῦ ἀν­θρώ­πι­νου ὁ­σο­α­λισ­μοῦ»¹³.

Σύμ­φω­να μὲ τὰ πα­ρα­πάνω «ἡ κρι­τι­κή παι­δα­γω­γι­κή προ­τεῖ­ναι μία δια­παι­δα­γώ­γη­ση τοῦ σπου­δα­στῆ, ἡ ὁ­ποία ἔχει ὡς κύ­ριο χα­ρακ­τη­ρι­στικό νὰ εἶναι μία ἐναλ­λακ­τι­κή παι­δεί­α στήν κυ­ριαρχή παι­δεί­α καί ἡ ὁ­ποία δὲν στή­ρι­ζε­ται σὲ ἀρχές ὅπως ἡ κοι­νω­νική δι­κα­ιο­σύ­νη, ἡ ἰ­σότη­τα, ὁ σε­βα­σμός τῶν δια­φο­ρῶν. Εἶναι μία παι­δεί­α τῆς ἀμ­φι­βό­λη­σης ἡ ὁ­ποία το­πο­

θε­τί­ται σὲ μία νέ­ο-μαρ­ξί­στι­κή προ­οπ­τι­κή ἀπο­κα­λύ­π­ον­τι κρι­τι­κή θεω­ρία. Ἡ τά­ση αὕ­τη ἐκ­δη­λώνε­ται κυρίως μὲ κρι­τι­κά σχό­λια πᾶν­ω στὰ προ­βλη­μα­τά τῆς σύγ­χρο­νης δια­παι­δα­γώ­γη­σης καί μὲ τὴν πρό­ταση μίας και­νοῦ­ρας γλώ­σ­σας στήν ἐκ­παί­δε­υ­ση. Γι’ αὐ­τὸ τὸ λό­γο συ­νι­στοῦ­με στοὺς ὑ­πε­ρα­σ­τή­ρες τῆς τά­σης αὐ­τῆς πε­ρι­σ­σό­τε­ρο θεω­ρη­τι­κοὺς προ­βλη­μα­τι­σμοὺς πα­ρὰ συγ­κε­κρι­μέ­νες παι­δα­γω­γι­κὲς προ­τά­σεις»¹⁴.

Πρὸς τὴν ἴ­δια κα­τεύ­θυν­ση τῆς ἰδεολο­γο­πο­ι­η­μέ­νης, δη­λα­δὴ, ἐκ­παί­δε­υ­σης εἶναι στρα­μει­νὴ ἡ προσ­έγ­γι­ση τοῦ Freire γιὰ τὸν γραμ­μα­τι­σ­μό, συμ­βό­λη­νον­τας χα­ρακ­τι­ρι­σ­τικά στὴ με­τά­λη­ξη τῆς ἐκ­παί­δε­υ­τι­κῆς οὐς πολι­τι­κή δι­δακ­κα­σία. Ὁ Freire καθιερώνει στὸν χώρο τῆς Παι­δα­γω­γι­κῆς ἐπισ­τή­μης τὴν παι­δα­γω­γι­κή τῆς συ­νει­δη­το­ποίη­σης, ἓνα μαρ­ξί­στι­κο ἐκ­παί­δε­υ­τι­κό μον­τέ­λο, τὸ ὁ­ποῖο ἀνα­πτύ­χ­η­κε κατὰ τὴ δε­καε­τί­α τοῦ 1970 ἀπὸ τὸ Σω­μα­τεῖο τῶν ἐκ­παί­δε­υ­τι­κῶν τοῦ Κε­μ­τέκ (Eco­le et lutte de classes au Quebec, 1975).

Κατὰ τὴν προσ­έγ­γι­ση τοῦ Freire τὸ σχο­λεῖο λει­τούρ­γε­ι ὡς μη­χα­νισ­μὸς με­τά­δο­σης καί καλ­η­γί­ας τῆς ἰδεολο­γί­ας τοῦ κα­πι­ταλισ­μοῦ κρά­τους. Μέ­σω τῶν γραμ­μα­τι­σμοῦ δι­νε­ται ἡ εὐ­καί­ρια στὶς κατα­πιε­σμέ­νες κοι­νω­νι­κὲς ὁμά­δες νὰ ἀνα­γνω­ρί­σουν τὶς υπεύ­θυ­νες γιὰ τὴν ἀ­λ­ο­τή­τι­α τοὺς κοι­νω­νι­κὲς δο­μὲς. Ἐπο­μέ­νως, ὅπως εὐ­στο­χα ἔχει πα­ρα­τη­ρη­θεῖ, «[...] ση­μα­τι­κοὺς πολι­τι­κοὺς στό­χους γιὰ τὸ Βρα­ζι­λι­άνο παι­δα­γῶ­γο εἶναι ἡ ἀξιο­ποίη­ση τῆς ἀπε­λευ­θε­ρω­τι­κῆς ὁπ­τι­κῆς τοῦ γραμ­μα­τι­σμοῦ γιὰ τὸν κοι­νω­νι­κό με­τα­σχη­μα­τισ­μό πρὸς τὴν κα­τεύ­θυν­ση τοῦ ἀν­θρώ­πι­νου ὁ­σο­α­λισ­μοῦ»¹⁵. Ἡ κρι­τι­κή παι­δα­γω­γι­κή εἶναι, ἐπί­σης, «μία ἀμ­φι­βό­λη­ση τῶν κυ­ριαρχών μο­ρ­φῶν συμ­βολι­κῆς πα­ρα­γ­γι­γῆς, ἀν δε­χ­τοί­α τὴν ἀπο­ψη ὅ­τι οἱ συμ­βολι­κὲς ἀνα­πα­ρα­στή­σεις οἱ ὁ­ποῖες ἐμ­φα­νι­ζοῦν­ται στὶς δια­φο­ρε­τι­κὲς πολι­τι­στι­κὲς σφαί­ρες εἶναι ἐμ­πο­τι­σμέ­νες ἀπὸ σχέ­σεις ἐξου­σίας ἀμ­φι­βό­λη­τι­μες, διό­τι εἶναι ἀό­κι­ες»¹⁶.

Σύμ­φω­να μὲ τὰ πα­ρα­πάνω «ἡ κρι­τι­κή παι­δα­γω­γι­κή προ­τεῖ­ναι μία δια­παι­δα­γώ­γη­ση τοῦ σπου­δα­στῆ, ἡ ὁ­ποία ἔχει ὡς κύ­ριο χα­ρακ­τη­ρι­στικό νὰ εἶναι μία ἐναλ­λακ­τι­κή παι­δεί­α στήν κυ­ριαρχή παι­δεί­α καί ἡ ὁ­ποία δὲν στή­ρι­ζε­ται σὲ ἀρχές ὅπως ἡ κοι­νω­νική δι­κα­ιο­σύ­νη, ἡ ἰ­σότη­τα, ὁ σε­βα­σμός τῶν δια­φο­ρῶν. Εἶναι μία παι­δεί­α τῆς ἀμ­φι­βό­λη­σης ἡ ὁ­ποία το­πο­

θε­τί­ται σὲ μία νέ­ο-μαρ­ξί­στι­κή προ­οπ­τι­κή ἀπο­κα­λύ­π­ον­τι κρι­τι­κή θεω­ρία. Ἡ τά­ση αὕ­τη ἐκ­δη­λώνε­ται κυρίως μὲ κρι­τι­κά σχό­λια πᾶν­ω στὰ προ­βλη­μα­τά τῆς σύγ­χρο­νης δια­παι­δα­γώ­γη­σης καί μὲ τὴν πρό­ταση μίας και­νοῦ­ρας γλώ­σ­σας στήν ἐκ­παί­δε­υ­ση. Γι’ αὐ­τὸ τὸ λό­γο συ­νι­στοῦ­με στοὺς ὑ­πε­ρα­σ­τή­ρες τῆς τά­σης αὐ­τῆς πε­ρι­σ­σό­τε­ρο θεω­ρη­τι­κοὺς προ­βλη­μα­τι­σμοὺς πα­ρὰ συγ­κε­κρι­μέ­νες παι­δα­γω­γι­κὲς προ­τά­σεις»¹⁷.

Πρὸς τὴν ἴ­δια κα­τεύ­θυν­ση τῆς ἰδεολο­γο­πο­ι­η­μέ­νης, δη­λα­δὴ, ἐκ­παί­δε­υ­σης εἶναι στρα­μει­νὴ ἡ προσ­έγ­γι­ση τοῦ Freire γιὰ τὸν γραμ­μα­τι­σ­μό, συμ­βό­λη­νον­τας χα­ρακ­τι­ρι­σ­τικά στὴ με­τά­λη­ξη τῆς ἐκ­παί­δε­υ­τι­κῆς οὐς πολι­τι­κή δι­δακ­κα­σία. Ὁ Freire καθιερώνει στὸν χώρο τῆς Παι­δα­γω­γι­κῆς ἐπισ­τή­μης τὴν παι­δα­γω­γι­κή τῆς συ­νει­δη­το­ποίη­σης, ἓνα μαρ­ξί­στι­κο ἐκ­παί­δε­υ­τι­κό μον­τέ­λο, τὸ ὁ­ποῖο ἀνα­πτύ­χ­η­κε κατὰ τὴ δε­καε­τί­α τοῦ 1970 ἀπὸ τὸ Σω­μα­τεῖο τῶν ἐκ­παί­δε­υ­τι­κῶν τοῦ Κε­μ­τέκ (Eco­le et lutte de classes au Quebec, 1975).

Κατὰ τὴν προσ­έγ­γι­ση τοῦ Freire τὸ σχο­λεῖο λει­τούρ­γε­ι ὡς μη­χα­νισ­μὸς με­τά­δο­σης καί καλ­η­γί­ας τῆς ἰδεολο­γί­ας τοῦ κα­πι­ταλισ­μοῦ κρά­τους. Μέ­σω τῶν γραμ­μα­τι­σμοῦ δι­νε­ται ἡ εὐ­καί­ρια στὶς κατα­πιε­σμέ­νες κοι­νω­νι­κὲς ὁμά­δες νὰ ἀνα­γνω­ρί­σουν τὶς υπεύ­θυ­νες γιὰ τὴν ἀ­λ­ο­τή­τι­α τοὺς κοι­νω­νι­κὲς δο­μὲς. Ἐπο­μέ­νως, ὅπως εὐ­στο­χα ἔχει πα­ρα­τη­ρη­θεῖ, «[...] ση­μα­τι­κοὺς πολι­τι­κοὺς στό­χους γιὰ τὸ Βρα­ζι­λι­άνο παι­δα­γῶ­γο εἶναι ἡ ἀξιο­ποίη­ση τῆς ἀπε­λευ­θε­ρω­τι­κῆς ὁπ­τι­κῆς τοῦ γραμ­μα­τι­σμοῦ γιὰ τὸν κοι­νω­νι­κό με­τα­σχη­μα­τισ­μό πρὸς τὴν κα­τεύ­θυν­ση τοῦ ἀν­θρώ­πι­νου ὁ­σο­α­λισ­μοῦ»¹⁸. Ἡ κρι­τι­κή παι­δα­γω­γι­κή εἶναι, ἐπί­σης, «μία ἀμ­φι­βό­λη­ση τῶν κυ­ριαρχών μο­ρ­φῶν συμ­βολι­κῆς πα­ρα­γ­γι­γῆς, ἀν δε­χ­τοί­α τὴν ἀπο­ψη ὅ­τι οἱ συμ­βολι­κὲς ἀνα­πα­ρα­στή­σεις οἱ ὁ­ποῖες ἐμ­φα­νι­ζοῦν­ται στὶς δια­φο­ρε­τι­κὲς πολι­τι­στι­κὲς σφαί­ρες εἶναι ἐμ­πο­τι­σμέ­νες ἀπὸ σχέ­σεις ἐξου­σίας ἀμ­φι­βό­λη­τι­μες, διό­τι εἶναι ἀό­κι­ες»¹⁹.

Σύμ­φω­να μὲ τὰ πα­ρα­πάνω «ἡ κρι­τι­κή παι­δα­γω­γι­κή προ­τεῖ­ναι μία δια­παι­δα­γώ­γη­ση τοῦ σπου­δα­στῆ, ἡ ὁ­ποία ἔχει ὡς κύ­ριο χα­ρακ­τη­ρι­στικό νὰ εἶναι μία ἐναλ­λακ­τι­κή παι­δεί­α στήν κυ­ριαρχή παι­δεί­α καί ἡ ὁ­ποία δὲν στή­ρι­ζε­ται σὲ ἀρχές ὅπως ἡ κοι­νω­νική δι­κα­ιο­σύ­νη, ἡ ἰ­σότη­τα, ὁ σε­βα­σμός τῶν δια­φο­ρῶν. Εἶναι μία παι­δεί­α τῆς ἀμ­φι­βό­λη­σης ἡ ὁ­ποία το­πο­

θε­τί­ται σὲ μία νέ­ο-μαρ­ξί­στι­κή προ­οπ­τι­κή ἀπο­κα­λύ­π­ον­τι κρι­τι­κή θεω­ρία. Ἡ τά­ση αὕ­τη ἐκ­δη­λώνε­ται κυρίως μὲ κρι­τι­κά σχό­λια πᾶν­ω στὰ προ­βλη­μα­τά τῆς σύγ­χρο­νης δια­παι­δα­γώ­γη­σης καί μὲ τὴν πρό­ταση μίας και­νοῦ­ρας γλώ­σ­σας στήν ἐκ­παί­δε­υ­ση. Γι’ αὐ­τὸ τὸ λό­γο συ­νι­στοῦ­με στοὺς ὑ­πε­ρα­σ­τή­ρες τῆς τά­σης αὐ­τῆς πε­ρι­σ­σό­τε­ρο θεω­ρη­τι­κοὺς προ­βλη­μα­τι­σμοὺς πα­ρὰ συγ­κε­κρι­μέ­νες παι­δα­γω­γι­κὲς προ­τά­σεις»²⁰.

Πρὸς τὴν ἴ­δια κα­τεύ­θυν­ση τῆς ἰδεολο­γο­πο­ι­η­μέ­νης, δη­λα­δὴ, ἐκ­παί­δε­υ­σης εἶναι στρα­μει­νὴ ἡ προσ­έγ­γι­ση τοῦ Freire γιὰ τὸν γραμ­μα­τι­σ­μό, συμ­βό­λη­νον­τας χα­ρακ­τι­ρι­σ­τικά στὴ με­τά­λη­ξη τῆς ἐκ­παί­δε­υ­τι­κῆς οὐς πολι­τι­κή δι­δακ­κα­σία. Ὁ Freire καθιερώνει στὸν χώρο τῆς Παι­δα­γω­γι­κῆς ἐπισ­τή­μης τὴν παι­δα­γω­γι­κή τῆς συ­νει­δη­το­ποίη­σης, ἓνα μαρ­ξί­στι­κο ἐκ­παί­δε­υ­τι­κό μον­τέ­λο, τὸ ὁ­ποῖο ἀνα­πτύ­χ­η­κε κατὰ τὴ δε­καε­τί­α τοῦ 1970 ἀπὸ τὸ Σω­μα­τεῖο τῶν ἐκ­παί­δε­υ­τι­κῶν τοῦ Κε­μ­τέκ (Eco­le et lutte de classes au Quebec, 1975).

Κατὰ τὴν προσ­έγ­γι­ση τοῦ Freire τὸ σχο­λεῖο λει­τούρ­γε­ι ὡς μη­χα­νισ­μὸς με­τά­δο­σης καί καλ­η­γί­ας τῆς ἰδεολο­γί­ας τοῦ κα­πι­ταλισ­μοῦ κρά­τους. Μέ­σω τῶν γραμ­μα­τι­σμοῦ δι­νε­ται ἡ εὐ­καί­ρια στὶς κατα­πιε­σμέ­νες κοι­νω­νι­κὲς ὁμά­δες νὰ ἀνα­γνω­ρί­σουν τὶς υπεύ­θυ­νες γιὰ τὴν ἀ­λ­ο­τή­τι­α τοὺς κοι­νω­νι­κὲς δο­μὲς. Ἐπο­μέ­νως, ὅπως εὐ­στο­χα ἔχει πα­ρα­τη­ρη­θεῖ, «[...] ση­μα­τι­κοὺς πολι­τι­κοὺς στό­χους γιὰ τὸ Βρα­ζι­λι­άνο παι­δα­γῶ­γο εἶναι ἡ ἀξιο­ποίη­ση τῆς ἀπε­λευ­θε­ρω­τι­κῆς ὁπ­τι­κῆς τοῦ γραμ­μα­τι­σμοῦ γιὰ τὸν κοι­νω­νι­κό με­τα­σχη­μα­τισ­μό πρὸς τὴν κα­τεύ­θυν­ση τοῦ ἀν­θρώ­πι­νου ὁ­σο­α­λισ­μοῦ»²¹.

Κατὰ συνέ­πεια, ὁ Freire ὑ­πο­στη­ρί­ζει μὲ σα­φή­νεια ὅ­τι κα­νέ­να εἶδος γραμ­μα­τι­σμοῦ δὲν εἶναι οὐ­δέ­τε­ρο, ἀφοῦ συνο­δεύ­ε­ται ἀπὸ ἀ­ξί­ες, στά­σεις καί κα­νό­νες. Αὕ­τη ἀκρί­βης ἡ θέ­ση τοῦ Freire ὁ­δή­γη­ε τὸν Gee στὸ συμ­πε­ρά­σμα ὅ­τι «αὐ­τὸ πὺν κᾶν­ει τὸν Freire πραγμα­τικά σπου­δαῖο εἶναι ὅ­τι δὲν προ­σπο­ί­ε­ται τὸ δια­χω­ρι­σμὸ τῆς πολι­τι­κῆς ἀπὸ τὸν γραμ­μα­τι­σμό. Ὁ παι­δα­γῶ­γος πρέ­πει νὰ ἔχει τὸ θάρ­ρος νὰ καθι­στή σα­φή τὴν πολι­τι­κή τοῦ ὁπ­τι­κοῦ καί νὰ ἀν­τι­σέ­κε­ται στὸν γραμ­μα­τι­σ­μὸ τῆς χει­ρα­γώ­γη­σης»²². Ὡς ἀντί­δο­το στὸν γραμ­μα­τι­σ­μὸ τῆς χει­ρα­γώ­γη­σης προ­σφ­ε­ρε­ται ὁ κρι­τι­κὸς γραμ­μα­τι­σ­μὸς τῆς χει­ρα­φέ­τη­σης, στὸ π­λα­ίσιο τοῦ ὁ­ποῖου, βέ­βαια, ἡ κρι­τι­κή θεώ­ρη­ση νο­η­μα­το­δο­τεῖ­ται μὲ τὶς ἐν­νοι­ες τῆς ἀμ­φι­βό­λη­σης, τῆς ἀρ­νή­σης καί τῆς ἀ­λλά­γης.

Σύμ­φω­να μὲ τὰ πα­ρα­πάνω «ἡ κρι­τι­κή παι­δα­γω­γι­κή προ­τεῖ­ναι μία δια­παι­δα­γώ­γη­ση τοῦ σπου­δα­στῆ, ἡ ὁ­ποία ἔχει ὡς κύ­ριο χα­ρακ­τη­ρι­στικό νὰ εἶναι μία ἐναλ­λακ­τι­κή παι­δεί­α στήν κυ­ριαρχή παι­δεί­α καί ἡ ὁ­ποία δὲν στή­ρι­ζε­ται σὲ ἀρχές ὅπως ἡ κοι

Οί Κροῖτσοι πὺ μᾶς ἔρριξαν εἰς τὴν κρίσιν, τί δὰ κάνουν εἰς τὴν ἐσχάτην Κρίσιν;

Τοῦ Δρ Χαράλαμψ Μ. Μπούσια, Μεγάλου Ὑμνογράφου τῆς τῶν Αλεξανδρῶν Ἐκκλησίας

Ζοῦμε, ἀσφαλῶς κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ, σὲ μιά ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποία ἐπιχειροῦν τὰ μεγάλᾳ κράτῃ καὶ ὁ ἰσχυροὶ τῆς γῆς, νὰ θέσουν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοὺς τὰ μικρὰ καὶ ἀδύναμα κράτῃ, ὅπως τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρον μας, ἀλλὰ καὶ τὰ τοικοκρία τῶν ἀνθρώπων. Περιμένουν μὲ δόλο στὴ γυνία νὰ δοῦν κάποιον ἀπὸ ἐμᾶς νὰ παραπείσῃ καὶ μὰς δώσουν μιά κλωτσιὰ νὰ ἐξαφανισθοῦμε ἀπὸ προσώπου γῆς, γιὰ νὰ οικειοποιηθοῦν τὸ μὶχρόθῳ μας, τὴν περιουσία τοῦ ἰδρώτα μας. Ἐμεῖς τοὺς ἐχθροὺς μᾶς τοὺς γνωρίζουμε καὶ καταβάλλουμε προσπάθειες νὰ προφυλαχθοῦμε ἀπὸ αὐτοὺς. Μὲ τοὺς φίλους μας, αὐτοὺς, μὲ τοὺς ἐταίρους μας τί γίνεται; Πῶς νὰ προφυλαχθοῦμε ἀπὸ αὐτοὺς; Εἶναι, δυστυχῶς, λυκόφλοι. Μὲ πικρία τοὺς βλέπουμε, ὅχι σὰν τὸν Καλὸ Σαμαρεῖτη, νὰ περνοῦσαν νὰ μᾶς βοηθοῦν καὶ νὰ μᾶς ὁδηγήσουν στὸ πανόηχοιό τῆς ἀναρρώσεως, ἀλλὰ σὰν ὄρνεα σαρκολόβων νὰ ἐκμεταλλεύονται τὰ δικά μας πᾶθῃ καὶ λῆθῃ, τίς δικές μας παραλείψεις, καὶ νὰ ἀκούουν μίᾃ ἐπὶλεκτικὴ δικαιοσύνη ἐπιβάλλοντας δυσβάστακτα οικονομικὰ μέτρα σὲ βάρος τοῦ λαοῦ. Αὐτοὶ εἶναι οἱ σύγχρονοι Κροῖτσοι, οἱ ὁποῖοι καὶ μᾶς ὁδήγησαν σὲ κρίση καὶ ἐξαθλίωσιν.

Μὴ ξεχνᾶμε ὅτι ὁ βασιλιάς τῆς Λυδίας Κροῖσος ἦταν ἑκαυτοτὸς σὲ ὅλο τὸν ἀρχαῖο κόσμῳ γιὰ τὰ μύθητα πλούτη του. Αὐτὸ τοῦ πόρους πού τοῦ ἔδιναν οἱ ἑλληνικές ἀποικίες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἀπὸ τὰ χρυσορυχεῖα τοῦ Πακτωλοῦ ποταμοῦ γινόταν ὅλο καὶ πὺ πλούσιος καὶ πὺ περήφανος γιὰ τὰ πλούτη του. Πίστευε μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχε πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος ἀπὸ αὐτὸν στὸν κόσμῳ. Ὅταν τὸν ἐπισκέφθηκε ὁ Σόλων, ἕνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τῆς ἀρχαϊότητας, τοῦ εἰδείξε τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς του καὶ τὸν ρώτησε ποῖός ἦταν ὁ πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος πὺ εἶχε γνωρίσει στὸν κόσμῳ, περιμένοντας ἀπὸ τὸ Σόλωνα, ὅτι θὰ ἀνέφερε τὸν διαβάδην πὺ γινόταν ὅλο καὶ πὺ πλούσιος καὶ πὺ περήφανος γιὰ τὰ πλούτη του. Πίστευε μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχε πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος ἀπὸ αὐτὸν στὸν κόσμῳ. Ὅταν τὸν ἐπισκέφθηκε ὁ Σόλων, ἕνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τῆς ἀρχαϊότητας, τοῦ εἰδείξε τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς του καὶ τὸν ρώτησε ποῖός ἦταν ὁ πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος πὺ εἶχε γνωρίσει στὸν κόσμῳ, περιμένοντας ἀπὸ τὸ Σόλωνα, ὅτι θὰ ἀνέφερε τὸν διαβάδην πὺ γινόταν ὅλο καὶ πὺ πλούσιος καὶ πὺ περήφανος γιὰ τὰ πλούτη του. Πίστευε μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχε πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος ἀπὸ αὐτὸν στὸν κόσμῳ.

Ὅταν τὸν ἐπισκέφθηκε ὁ Σόλων, ἕνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τῆς ἀρχαϊότητας, τοῦ εἰδείξε τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς του καὶ τὸν ρώτησε ποῖός ἦταν ὁ πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος πὺ εἶχε γνωρίσει στὸν κόσμῳ, περιμένοντας ἀπὸ τὸ Σόλωνα, ὅτι θὰ ἀνέφερε τὸν διαβάδην πὺ γινόταν ὅλο καὶ πὺ πλούσιος καὶ πὺ περήφανος γιὰ τὰ πλούτη του. Πίστευε μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχε πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος ἀπὸ αὐτὸν στὸν κόσμῳ. Ὅταν τὸν ἐπισκέφθηκε ὁ Σόλων, ἕνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τῆς ἀρχαϊότητας, τοῦ εἰδείξε τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς του καὶ τὸν ρώτησε ποῖός ἦταν ὁ πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος πὺ εἶχε γνωρίσει στὸν κόσμῳ, περιμένοντας ἀπὸ τὸ Σόλωνα, ὅτι θὰ ἀνέφερε τὸν διαβάδην πὺ γινόταν ὅλο καὶ πὺ πλούσιος καὶ πὺ περήφανος γιὰ τὰ πλούτη του. Πίστευε μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχε πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος ἀπὸ αὐτὸν στὸν κόσμῳ.

Ὅταν τὸν ἐπισκέφθηκε ὁ Σόλων, ἕνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τῆς ἀρχαϊότητας, τοῦ εἰδείξε τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς του καὶ τὸν ρώτησε ποῖός ἦταν ὁ πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος πὺ εἶχε γνωρίσει στὸν κόσμῳ, περιμένοντας ἀπὸ τὸ Σόλωνα, ὅτι θὰ ἀνέφερε τὸν διαβάδην πὺ γινόταν ὅλο καὶ πὺ πλούσιος καὶ πὺ περήφανος γιὰ τὰ πλούτη του. Πίστευε μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχε πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος ἀπὸ αὐτὸν στὸν κόσμῳ. Ὅταν τὸν ἐπισκέφθηκε ὁ Σόλων, ἕνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τῆς ἀρχαϊότητας, τοῦ εἰδείξε τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς του καὶ τὸν ρώτησε ποῖός ἦταν ὁ πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος πὺ εἶχε γνωρίσει στὸν κόσμῳ, περιμένοντας ἀπὸ τὸ Σόλωνα, ὅτι θὰ ἀνέφερε τὸν διαβάδην πὺ γινόταν ὅλο καὶ πὺ πλούσιος καὶ πὺ περήφανος γιὰ τὰ πλούτη του. Πίστευε μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχε πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος ἀπὸ αὐτὸν στὸν κόσμῳ.

Ὅταν τὸν ἐπισκέφθηκε ὁ Σόλων, ἕνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τῆς ἀρχαϊότητας, τοῦ εἰδείξε τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς του καὶ τὸν ρώτησε ποῖός ἦταν ὁ πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος πὺ εἶχε γνωρίσει στὸν κόσμῳ, περιμένοντας ἀπὸ τὸ Σόλωνα, ὅτι θὰ ἀνέφερε τὸν διαβάδην πὺ γινόταν ὅλο καὶ πὺ πλούσιος καὶ πὺ περήφανος γιὰ τὰ πλούτη του. Πίστευε μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχε πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος ἀπὸ αὐτὸν στὸν κόσμῳ. Ὅταν τὸν ἐπισκέφθηκε ὁ Σόλων, ἕνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τῆς ἀρχαϊότητας, τοῦ εἰδείξε τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς του καὶ τὸν ρώτησε ποῖός ἦταν ὁ πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος πὺ εἶχε γνωρίσει στὸν κόσμῳ, περιμένοντας ἀπὸ τὸ Σόλωνα, ὅτι θὰ ἀνέφερε τὸν διαβάδην πὺ γινόταν ὅλο καὶ πὺ πλούσιος καὶ πὺ περήφανος γιὰ τὰ πλούτη του. Πίστευε μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχε πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος ἀπὸ αὐτὸν στὸν κόσμῳ. Ὅταν τὸν ἐπισκέφθηκε ὁ Σόλων, ἕνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τῆς ἀρχαϊότητας, τοῦ εἰδείξε τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς του καὶ τὸν ρώτησε ποῖός ἦταν ὁ πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος πὺ εἶχε γνωρίσει στὸν κόσμῳ, περιμένοντας ἀπὸ τὸ Σόλωνα, ὅτι θὰ ἀνέφερε τὸν διαβάδην πὺ γινόταν ὅλο καὶ πὺ πλούσιος καὶ πὺ περήφανος γιὰ τὰ πλούτη του. Πίστευε μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχε πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος ἀπὸ αὐτὸν στὸν κόσμῳ.

Ὅταν τὸν ἐπισκέφθηκε ὁ Σόλων, ἕνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τῆς ἀρχαϊότητας, τοῦ εἰδείξε τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς του καὶ τὸν ρώτησε ποῖός ἦταν ὁ πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος πὺ εἶχε γνωρίσει στὸν κόσμῳ, περιμένοντας ἀπὸ τὸ Σόλωνα, ὅτι θὰ ἀνέφερε τὸν διαβάδην πὺ γινόταν ὅλο καὶ πὺ πλούσιος καὶ πὺ περήφανος γιὰ τὰ πλούτη του. Πίστευε μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχε πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος ἀπὸ αὐτὸν στὸν κόσμῳ.

Ὅταν τὸν ἐπισκέφθηκε ὁ Σόλων, ἕνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τῆς ἀρχαϊότητας, τοῦ εἰδείξε τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς του καὶ τὸν ρώτησε ποῖός ἦταν ὁ πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος πὺ εἶχε γνωρίσει στὸν κόσμῳ, περιμένοντας ἀπὸ τὸ Σόλωνα, ὅτι θὰ ἀνέφερε τὸν διαβάδην πὺ γινόταν ὅλο καὶ πὺ πλούσιος καὶ πὺ περήφανος γιὰ τὰ πλούτη του. Πίστευε μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχε πὺ εὐτυχιώμενος ἀνθρώπος ἀπὸ αὐτὸν στὸν κόσμῳ.

Παρέμβσεις τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν Κ.τ.Π.

Τὸ «ἡλεκτρονικὸν φακέλιωμ» ἀπασχολεῖ ἐντόνως καὶ δλον τὸ ρωσικὴ ἐκκληροῆς ἑδαφικὸν πῶλὸκ, καὶ τὴν Ἑκκλησίαν τῆς Ρωσίας νὰ ζητᾷ νὰ μὴ γίνωνται διακρίσεις εἰς βάρος ὁσων δὲν παίρνουν τίς ἡλεκτρονικές κάρτας. Ὅπως ἔγινε γνωστὸν ἀπὸ τὸ agioritikivima τῆς 26ης Μαρτίου 2015:

«Τὴ στιγμὴ πού στὴ χώρα μας ἔχει φθωνταίε ἐκ νέου τὸ ζήτημα τῆς κάρτας τοῦ πὸλῃτῃ πὺ εἰσιμάζει νὰ...σερβίρει ὁ κυβερνήσι, στὴ Ρωσία ἡ Ἐκκλησία παρεμβάινει σὲ ἀνάλογη περίπτωσι καὶ ζητᾷ νὰ μὴ γίνωνται διακρίσεις εἰς βάρος ὁσων δὲν δέχονται νὰ πάρουν τίς ἡλεκτρονικές κάρτες. Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία καὶ ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης Κύριλλος δέχονται ἐκκλησίους χιλιάδων πὸλῃτῃν τῆς Ρωσίας, τῆς Οὐκρανίας, τῆς Λευκορωσίας, τῆς Μολδαβίας καὶ ἄλλων περιοχῶν

Ἱ. Μητρόπολις Κηφισίας: Φάρσα τὰ περὶ μνημείου τοῦ Σατανᾶ εἰς τὴν Κηφισιάν

Ἡ Ἱ. Μ. Κηφισίας ἀνήρεσε τὰς φήμας περὶ ἀνεγέρσεως μνημείου τοῦ Σατανᾶ. Συμφωνοῖ πρὸς τὸ δελτίον τύπου τῆς Ἱ. Μ. Κηφισίας τῆς 24ης Μαρτίου 2015:

«Περὶ ἀναληθοῦς δημοσιεύματος. Σχετικὰ μὲ πρόσφορὰ δημοσίευμα πὺ κάνει τὸν γύρο τοῦ διαδίκτυου, σύμφωνα μὲ τὸ ὅποιο ἔχει δοθεῖ ἔγκρισιν ἀπὸ «τῆς ἀρμόδιας ἀρχῆς» γιὰ κατασκευή μνημείου στὴν Κηφισιά ἀπὸ ἀποκρυφιστικὸ σεκτα, τὸ ραφείδι ἐπὶ τῶν αἰρέσεων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κηφισίας, Ἀμφορούσιου καὶ Ὄρωπῳ ἐνήμερῶνται ἐπὶ κατὸν ἐπικοινωνίας μὲ τὸν Δῆμῳ Κηφισιάς καὶ τὸ Τμήμα ἐτεροθρήσκων καὶ ἐτεροδόξων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευτικῶν, οὐδέποτε ἔγινε τέτοιο αἴτημα οὔτε καὶ βεβαίως δόθηκε σχετικὴ ἀδεία. Πρόκειται περὶ διαδυσκατῆς φάρ-

σὲ ἀπόννησι τούς Αθηναίους, ἔλαβε νομοθετικὰ μέτρα ὑπὲρ τῶν καταπεσμένων ἐφαρμοζόντας τὴν σεισάχθεια, νόμο πὺ κατὰργοῦσε τὰ χρέη ἀπὸ δανεισμοῦ μὲ ὑποθήκῃ ἀκίνητης περιουσίας καὶ πώλησιν σώματος, δηλαδὴ τὰ χρέη κυρίως τῶν ἀγορῶτων, οἱ ὁποῖοι, μὴ μπρωνῆτας νὰ τὰ ἐπληρῶσουν, εἶχαν χάσει τίς περιουσίες του καὶ εἶχαν πωληθεῖ δούλοι ἐντός καὶ ἐκτός τῆς Ἀττικῆς. Μὲ τὴν σεισάχθεια ὁ Σόλων σῆκωσε τὸ ἄχθος, δηλαδὴς τὸ βάρος, ἀπὸ τοὺς ὠμους τῶν ἀσθενέστερων οἰκονομικὰ πομολιτών, οἱ ὁποῖοι εἶχαν περιέλθει σὲ κατὰστασι κοινωνικῆς ἐξαθλίσεως. Ὅσοι εἶχαν πωληθεῖ δούλοι γιὰ χρέη ἀπελευθερώθηκαν καὶ ἐπέστρεψαν στὰ σπιτία τους.

Στὴν ἱστορία διδασκόμαστε ὅτι οἱ Κροῖτσοι ποτὲ δὲν ἔχουν καλὸ τέλος. Ἀς τὸ γνωρίζουν αὐτοὶ, οἱ μεγάλῳ τὸ κόσμῳ, οἱ ἀσπονδοὶ φίλοι μας, ὅτι ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἐκμετάλλευσιν τῶν λαῶν δὲν εἶναι ἔργο θεαστόν καὶ κάποια στιγμὴ θὰ κριθοῦν αὐστηρᾷ, ὅχι ἀπὸ τὴν φτώχειός καὶ ταπεινότης τῆς γῆς, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν δικαιοκρίτη Θεοῦ, ὅπως λέει καὶ ἕνας στίχος τοῦ προφήτῃ Ηοαΐα: «Πρόσθετε αὐτοῖς κακά, Κύριε, πρόσθετε αὐτοῖς κακά τοῖς ἐνδόξοις τῆς γῆς» (Ησ. κατ' 15). Τιμωρῶμε τούς, δηλαδὴ, Κύριε, τοὺς μεγάλους καὶ ἰσχυροὺς τῆς γῆς, τιμωρῶσε τούς. Τί λέει ἐδῶ ὁ προφήτης; Ὅμιλε περὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων πὺ εἶναι στὴν ἐξουσία, περὶ τῶν Κροῖσων πὺ περᾷ ἀπὸ τὸ στενὸ συμφέρον τοὺς δὲν βλέπουν τίποτα ἄλλο. Καὶ δὲν εἶναι μόνο οἱ Γερμανοὶ σήμερα οἱ Κροῖτσοι, γιὰ τοὺς ὁποῖους ὁ Προφήτῃ Ηοαΐας θὰ μπορούσε νὰ πεῖ: «Πρόσθετε αὐτοῖς κακά, Κύριε, πρόσθετε αὐτοῖς κακά τοῖς συγγενείοις Γερμανοῖς», πὺ καταδυναστεύουν ὅλη τὴν Εὐρώπῃ καὶ ἰδαίτερα ἐμᾶς πὺ βρίσκομαστε σὲ οικονομικὴ δυσχέρεια καὶ ἀδυναμία.

Οἱ Κροῖτσοι ταυτίζονται μὲ τοὺς ἐγωῖστῆς, μὲ τοὺς καταπειστῆς, μὲ τοὺς κακούς, καὶ καὶ ποιοὶ εἶναι οἱ κακοὶ; Ὁ π. Αὐγουστίνος Καντιώτης, ὁ φλογερός ἀγωνιστῆς ἱεράρχης, ἔλεγε ἐπὶ κακὸς δὲν εἶναι ὁ ἀμαρτωλός, πὺ ἀπὸ συναρπαγῇ τοῦ διαβόλου διαπράττει κάποιο ἀμάρτημα, καὶ κατὸν μετανοεῖ καὶ χύνει δάκρυα ζῆτῳντας τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Κακὸς εἶναι ὁ διαποτισμένος ἀπὸ τὴν ἀμαρτία μεχρὶ μυελοῦ οὐστέων, ὁ διεφθαρμένος μεχρὶ κυττῶων. Ἡ κακία σ' αὐτὸν ἔχει προχωρήσει βαθεῖα στὸν ἑσωτερικὸ τοῦ κόσμῳ καὶ τοῦ ἔχει γίνει δευτερὴ φύσι. Μέρα καὶ νύχτα σκεπτεται τὸ κακὸ. Διαλογίζεται καὶ σχεδιάζει τί κακὸ θὰ κάνει, πὺς θὰ ἐπιβληθεῖ στοὺς ἀνθρώπους, πὺς θὰ πλουτίσει μὲ τὸν ἰδρώτα τῶν ἄλλων. Ἡ ἱστορία εἶναι γεμάτῃ ἀπὸ Κροῖτσους, ἀπὸ φιλάργυρους, ἀπατεῶνες, καταπειστῆς, ἀπὸ τοὺς «ἐνδόξους τῆς γῆς», ἀπὸ πολιτικούς καὶ θρησκευτικούς ἀρχόντες καθε ἐποχῆς. Ἀπὸ αὐτοὺς πὺ τοὺς μυορᾷνε ὁ Κύριος, ὥστε νὰ μὴ γινᾷζουσι ἱστορία καὶ νὰ μὴ γνωρίζουν ἐπὶ ὅλων αὐτῶν τὸ τέλος εἶναι οἰκτρό. Τοὺς περιμένει εἴτε ἡ ἀγχόνῃ, ὅπως τὸν Ἰούδα, στὴ γῆ, εἴτε ἡ ἀγχόνῃ τοῦ νοναοῦ.

Οἱ σμερινοὶ Κροῖτσοι τῆς Εὐρώ-

πῆς δὲν εἶναι ἀπλῶς ἀμαρτωλοὶ. Μισοῦν ὅ,τι ὠραῖο, ὅ,τι ὠψηλό, ὅ,τι μισῶν ἔχουμε ἰδίως ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες μὲ τὸ μοναδικὸ φυσικὸ περιβάλλον, τὸν ἥλιο καὶ τὴ θάλασσα, τὸν ὀρμηκὸ μαρς πλούτου, τὴν μακραίωνη ἱστορία μας, τὸν πολιτισμὸ καὶ προπάντων τὴν Ὁρθοδοξία μας. Ὅταν ἐμεῖς κτίλαμε τὴν Ἀγία-Σοφία, ἐκεῖνοι ἐπιδίδονταν στῆς ἀρπαγῆς καὶ φυσικὰ οὔτε γνωρίζαν τὸ λυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ τώρα πὺ γιὰ τίς ἀμαρτίες μας βρισκόμαστε ἐμεῖς σὲ παρακμῇ, σὲ ἀνάγκῃ, γινόμαστε ἀποδέκτες ὅχι τῆς ἐταιρικῆς συμπαθείας τοὺς, ἀχ πὺς τὸ ἐφέρα τὰ γυρίσματα τὸν καιρὸν νὰ εἰμαστε σήμερα ἐταῖροι αὐτῶν πὺν αἱματοκύλιαν τὴν πατρίδα μας καὶ τὴν ἀφαιμάξαν μὲ τὴν πραγματικὴν σημασία τῆς λέξεως,- ἀλλὰ τοὺ φθόνου καὶ τῆς σκληροκαρδίας τοὺς. Ἀν ἔτσι εἶναι οἱ φίλοι μας, οἱ ἐταῖροι μέσα στὴν εὐρωπαϊκὴ ἔνωσιν, τότε δὲν τοὺς θέλουμε. Αὐτοὶ τὰ τελευταῖα χρόνια μᾶς ἐπέβαλαν ἕνα τρόπο ζωῆς ἀγνώστῳ γιὰ τὴν ἱστορία μας, μὲ χλιδῇ, ἀνέσεις, αὐτομηνίες ἠθικῶν σκανδάλων, ἐξαγορές συνειδήσεων, θαλασσοδόνησια καὶ ἐπιζήτησι τῆς υπεραφθονίας, μὲ σπῶχο νὰ καταναλώνουμε τίς υπερπαραγωγές τους καὶ νὰ ὀδηγοῦμαστε στῆς περρωέσεις. Καὶ τώρα πὺ μᾶς ἔφεραν στὴν ἐξαθλίωσι καὶ τὴν ἀπύθευτον οἰκονομικὴ κρίσι μᾶς προσβάλλουν, μᾶς θίγουν τὴν εἰσπρόετιν, ἀσχημονοῦν σὲ βάρος μας, μᾶς καταπιέζουν, ζητοῦν τὴν κεφαλὴν μας «ἐπὶ πῖνακι» (Ματθ. ἰδ' 11). Εἶναι οἱ μωρμηκολέοντες», ἀφοῦ μοι-άζουν μὲ τὸν πονηρὸ, ὅπως αὐτὸν νομομάχοι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας.

Καθὲ κακὸ ὅμως ἔχει καὶ τὴν μισοπαδοδοσία του. Εἶναι ἀνάγκῃ νὰ υπενθυμίζουμε, ποῖθ θὰ εἶναι τὸ τέλος αὐτῶν τῶν Κροῖσων; Θὰ εἶναι τὸ ἴδιο μὲ τὸ τέλος τοῦ Κροῖσου, τὸν ὁποῖο ὁ σοφὸς Σόλων δὲν μακάριζε. Θὰ εἶναι ὁμοῖος μὲ τὸ κακὸ τέλος ὅλων τῶν δικτωτῶν τῆς ἱστορίας, τῶν «ἐνδόξων τῆς γῆς», πὺ ἀπὸ τὰ ὠψιστα ἀξιώματα βρέθηκαν στὰ σκουπίδια τῆς ἱστορίας. Σὲ καθεμιά ἀπὸ τίς περιπτώσεις αὐτῆς ἐφαρμόσθηκε τὸ «Πρόσθετε αὐτοῖς κακά, Κύριε, πρόσθετε αὐτοῖς κακά τοῖς ἐνδόξοις τῆς γῆς». Ἐνα μόνο χαρακτηριστικὸ παράδειγμα θὰ ἀναφέρουμε ἀπὸ τὰ πολλὰ. Εἶναι αὐτὸ τὸν Ὑλουαινοῦ τοῦ Παραβᾶτῃ, πὺ μῖσησε πολὺ τὴν χριστιανικὴ πίστι καὶ κατεδίωξε τὴν Ἐκκλησίαν. Νόμιζε ὅτι θὰ ἐξερριζώσῃ ἀπὶ τῆς καρδίας τοῦ κόσμῳ τὴν πίστι τοῦ Χριστοῦ.

Ὅχι, ὅμως, αὐτὴ δὲν τὴν ἐξερριζώσε, ἀλλὰ ὁ ἴδιος ἐξερριζώθηκε. Πολεμῶντας ἐναντίων τῶν ἐχθρῶν στὰ βάθῃ τῆς Περίοας τραυματίσθηκε θανάσιμα. Τὸν χτύπησε στὸ στήθος ἕνα βέλος καὶ τὸ τραῦμα ἦταν θανατηφόρο. Πλεμῶνος κάτω στὸ χῶμα τῆς γῆς, ἔβαλε τὴ φουχτα του κάτω ἀπὸ τὴν πλῆγῃ, τὴ γέμισε μὲ τὸ αἷμα πὺ ἔτρεχε, καὶ μετὰ τὸ σκόρπισε στὸν ἀέρα λέγοντας: «Νενικηκᾶς μὲ, Ναζωραῖε». Ναζωραῖε, μὲ νίκησες!

Καὶ πᾶλιν δὲν ἔλαβε ἡ ἔμεσις, ἡ δικαιοσύνη στοὺς Κροῖτσους σ' αὐτὴ τὴ ζωῇ, θὰ ἔλθει στὴν ἄλλη. Θὰ ἔλθει ἡ ἐσχάτῃ Κρίσι, ἡ Κρίσι τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία εἶναι ἐγγὺς καὶ τὴν ὁποία κανεῖς δὲν μπορεί νὰ ἀποφύγῃ. Ἐκεῖ θὰ εἶναι «ὁ κλαυθμός καὶ ὁ βρυγμός τῶν ὀδόντων» (Ματθ. ἰγ' 50). Τοὺς ἀνθρώπους μπορούμε νὰ τοὺς κοροϊφούμε, τὸ Θεὸ δὲν μπορούμε. «Ὁ Θεὸς οὐ μνητῃρίζεται» (Γαλ. στ' 7). Θὰ ἐπιβέβαι καὶ θὰ προσθεθῇ ἀτελείωτα κακὰ στοὺς ἐνδόξους τῆς γῆς, πὺ δὸσο ζοῦσαν κακοποιούσαν μὲ τὴ βδελεχὴ συμπεριφορὰ τοὺς τοὺς συνανθρώπους τους, τὰ ἔθνη, τίς κοινωνίες, τὸν ἀπλὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὸν ὁποῖο «Χριστὸς ἀπέθανε» (Ρωμ. ἰδ' 15).

Ἀς λυσοῦν οἱ ἐχθροὶ μας, οἱ ἰσχυροὶ τῆς ἡμέρας. Ἀς πολεμοῦν τὴν πατρίδα μας, τὴν ἁγία μας Ὁρθοδοξία. Ἀς μηχανεῶνονται ὅ,τι θέλουν, ἄς ἐφαρμόσουν ὅλα τὰ στανικά σχέδια πρὸς ἐξόντωσῃ μας. Δὲν θὰ τὸ ἐπιτύχουν. Προσωρινὰ μπορεί νὰ σημειώσουν μερικὲς ἐπιτυχίες, νὰ ἔχουν ὀρισμένες νίκες, ὅμως αὐτὲς θὰ εἶναι προσωρινές. Ἡ Ἑλληνικὴ πατρίδα μας καὶ ἡ Ὁρθοδοξία μας εἶναι δὸς δένδρα συμφυτευμένα καὶ ἔχουν κλαδίᾳ ἀνασῶβια, ἀθάνατα. Ἐχοῦν ἀξίες φυτευμένες μέσα στῆς καρδίες τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν πανάρχαια Δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου. Αὐτὰ τὰ δένδρα δὲν ἐρριζώνονται ἀπὸ ἀνθρώπινα χέρια οὔτε κλονίζονται, ἰδαίτερα ἀπὸ φιλάργυρους Οὔνους. Ὅλοι οἱ δαίμονες τῆς κολάσεως νὰ μαζεῦτον καὶ νὰ τοὺς κατεβύνουν δὲν θὰ μπορούσαν νὰ τὰ κλονίσουν. Τὰ τεσκούρια τοὺς θὰ σπάσουν καὶ οἱ ἴδιοι θὰ συντριβοῦν ὡς «οκέυη κεραμῆως» (Ψαλμ. β' 9). Πταίσαμε ἀλλὰ ἔχουμε Πατέρα οὐράνιο πὺν μπορεί νὰ μᾶς συμπαθεῖ καὶ νὰ μᾶς σώσει. Ἐνα «ἡμάρτων, Κύριε, εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνωπῶν Σού» ἐκλύει τὴ Χάρη Του. Ἡ τελικὴ κρίσις «ἐπὶ δικαιοσύ καὶ ἀδικούς» (Ματθ. ε' 45) ἔρχεται. Τὴν περιμέλουμε οἱ κατεδυναστευόμενοι σὰν λῦτρωσι. Ἀλλοῖμονος πρὺς καταπειστῆς μας, πὺν τοὺς περῶν μὲναι τὸ «πῆρ τὸ ἐξώτερον, τὸ ἡτοῖμασμένον τὸ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοισ αὐτοῦ» (Ματθ. κε' 41). Τὸ ἔξερουν οἱ δυνάστες μας; Τὸ ἔξερουν οἱ δανειστῆς μας; Τὸ ἔξερουν οἱ «ἐταῖροι» μας;

Ὁ ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΔΕΙΠΝΟΣ

Τὴν Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Πέμπτην ἐορτάζουμεν τὸν Μυστικὸν Δείπνον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τῶν Ἀποστόλων. Ἀνωτέρω τοιχογραφία ἐκ τῆς Ἱ. Μ. Διονυσίου Ἀγ. Ὁρους.

Ἑλευθερία καὶ βίος ἐνάρετος «πᾶνε» πάντοτε μαζί

Γράφει ὁ Φώτιος Μιχαήλ, ἱατρός

Στὴν **Αθηναϊκὴ ἀγορὰ τοῦ Ὑρσοῦ αἰῶνα**, σὰν ὠψοεῖ ὁ ἥλιος τὸ μπῶι του καὶ κάνει τὸν ἰδρώτα ποτάμ, τὰ συνάφια παρατᾶνε γιὰ λίγο τίς δουλειές τους καὶ πᾶνουνε τὴν κουβέντα.

- Περικλῆ, ἐσὺ πὺν τόσα ἔξεις, πῆς μᾶς τί εἶναι εὐτυχία;

- Ὁ Παππούς ὁ Θεουκιδιῶς ἔλεγε: «Τὸ εὐδαμον τὸ ἐλευθερον». Εὐτυχία εἶναι ἡ ἐλευθερία.

- Καὶ ἐλευθερία τί εἶναι;

- Ἐλευθερία ἐστὶ ἀγαθὴ συνέλδρις». Ἐταῖ διδάσκει ὁ σοφὸς Πετριανδρὸς ἀπὸ τὴν Κόρινθο. Ἐλευθερία καὶ βίος ἐνάρετος πᾶνε πάντοτε μαζί. Θυμηστέ τί ἔλεγε ὁ δάσκαλος ἐκεῖνος, πὺν τὸν καταδικάσαμε νὰ πεῖτὶ τὸ κῶνειο; Ὅποιοι παραστρέβη ἀπὶ τίς ἀπολαύσεις καὶ τίς ἡδονές τοῦ σώματος, καταντᾶνε οἱ δούλοι. Κανεῖς δὲν μπορεί νὰ εἶναι ἐλευθερός, ἐὰν δὲν εἶναι κύριος τοῦ εαυτοῦ του».

Ἡ ἴδια συζήτηση συνεχίζεται, ὁχτῳ αἰῶνες ἀργότερα, στὴν Πόλη τῶν οὐνείων μας: **Στὴν Βασιλεύουσα**. Στὸ κέντρο τῆς λαοσυχίας βρίσεται ὁ Μέγας ἱεράρχης Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.

Τὸ παλάτι καὶ οἱ ἀ

Τά Μνημόσυνα τῶν π. Μάρκου Μανώλη καί Γεωργίου Ζερβού

Τοῦ πρωτοπρεσβ. π. **Αγγέλου Ἀγγελakoπούλου**, ἐφημ.
Ι. Ν. Ἀγίας Παρασκευῆς Νέας Καλλιπόλεως Πειραιῶς

ΤΕΛΕΣΤΗΚΕ τὸ Σάββατο τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου (28-3-2015) στὸν Ἱερό Ναό Ἀγίου Γεωργίου Διονυσίου, μέ τήν παρουσία πλήθωρας πνευματικῶν τέκνων καί πιστῶν, παρά τίς ἀντίθεες καιρικῆς συνθήκες, τὸ πενταετές μνημόσυνο τοῦ π. Μάρκου Μανώλη καί τοῦ τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνο τοῦ Γεωργίου Ζερβού. Στήν Θεία Λειτουργία προεβίχε ὁ ἱερομηνάρχης Γέρων Εὐστράτιος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας Ἀγίου Ὁρους, ἐνῶ συλλειτουργήσε καί συμπροσευχήθηκε πλειάδα κληρικῶν. Ο Σεβ. Μητρ. Κηφισίας κ.κ. Κύριλλος ἐκπροσωπήθηκε ἀπό τόν Γενικό Ἀρχιερατικό Ἐπίτροπο, ἀειομολογιώτατο πρωτοπρεσβύτερο π. Χρίστο Κυριακοπούλου. Τήν διακονία τοῦ λόγου ἀνέλαβε ὁ ἀιδεομολογιώτατος πρωτοπρεσβύτερος π. Ἀγγελος Ἀγγελακόπουλος, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς, ὁ ὁποῖος ἀνέφερε τὰ ἐξῆς:

«Τελοῦμε σήμερα, ἀγαπῆτοί μου ἀδελφοί, μέσα σέ κλίμα βαθεῖας κατανύξεως καί ἱερᾶς συγκινήσεως τὰ μνημόσυνα τῶν Γεροντῶς καί π. Μάρκου Μανώλη καί τοῦ ἀδελφοῦ μας Γεωργίου Ζερβού.

Ὡς γνωστόν, ὁ π. Μάρκος ἀπῆλθε ὁ ἅγιος διάδοχος τοῦ ἀντιαιρετικοῦ καί ἀντικοιμωμενιστοῦ, τοῦ μακαριστοῦ Γεροντός ἀρχιμανδρίτου Χαράλαμπος Βασιλοπούλου. Ἀλλά καί ὁ ἀδελφός μας, Γεώργιος Ζερβός, ὑπῆρξε ἡ αὐτός ἅγιος διάδοχος καί συνεχιστής τοῦ π. Μάρκου Μανώλη.

Γι’αὐτό τὰ τελεῖα πρός τήν οὐράνια καί παντοτεινή πατρίδα, ἀπό τήν ὁποία ὅλοι μας προσερχόμαστε, ἐργάστηκαν καί οἱ δύο σ’ ὁλόκληρη τή ζωή τους.

Γνωρίζουμε ὅτι ὁ πόνοσ καί ἡ θλίψη εἶναι ἀβάστακτα γιά ὅσους τοῦς γνώρισαν καί ωφέληθηκαν πνευματικῶς ἡ εἶχαν τήν συμπαράστασή τοῦς ἀπό πάσης ἀποψέως.

Ἐμεῖς, ὅμως, οἱ Χριστιανοί συστοιχοῦμεθα μέ τὸν Ἀποστόλου Παύλου, ποῦ μάς συμβουλεύει «μὴ λυπηθεῖς, καθὼς καί οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα» (Α΄ Κορ. 4, 14). Δέν πρέπει νὰ λυποῦμαστε γιά τοῦς κεκοιμημένους ἀμέτρως, διότι δέν μοιάζουμε μέ τοὺς μὴ ἔχοντας ἐλπίδα, ὅπλ, τοῦς ἀσβεῖς καί αἰρετικούς, οἱ ὁποῖοι δέν ἔχουν ἐλπίδα ἀναστάσεως. Ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ πιστεύουμε στήν Ἀνάστασι τοσοῦ τοῦ Χριστοῦ μέ ὅσο καί τῶν νεκρῶν. Γι’αὐτό καί οἱ νεκροὶ μας δέν «κᾶθηκαν», δέν «ἐφυγαν», ἀλλά ζοῦν. Ζοῦν οἱ ἀθάνατοι ψυχές τους. Μέ τήν κοινὴ καί καθολικὴ Ἀνάστασή δὲ ἀναστήθουν καί τὰ σῶμάτα τους καί θά εἰμαστε ὅλοι μαζί ἐν Παραδείσῳ.

Γι’αὐτὸν τὸν λόγο, ἀγαπῆτοί μου ἀδελφοί, δέν ἀείζουν δάκρυα γιά τὸν π. Μάρκο καί τὸν Γεώργιο Ζερβό, οἱ ὁποῖοι σ’ ὁλόκληρη τή ζωή τους προσεύχονταν, τελοῦσαν ἡ συμμετείχαν καθημερινῶς στίς Θείες Λειτουργίες, ἐξομολογοῦνταν καί ἐξομολογούσαν ἡ συμβόλευσαν ἀρκετές ὡρες τῆς ἡμέρας, τελοῦσαν ἡ συμμετείχαν συχνάκις σὲ ἱερᾶς ἀργυρνίες, ζῶσαν καί οἱ δύο ἀσκητικῶς, ζητούσαν συγγνώμῃ ἀκόμῃ καί ἀπὸ αὐτοῦς, ποῦ τοὺς

οιωτῆσαι τὴν ἀλήθεια. Θυμώμαστέ, ἐπίσης, τὸ ποσό τῶν 200.000 εὐρώ, ποῦ τὸν πρότειναν ὡς δῶρο, γιά νὰ ἀναλάβει ὡς ἀρχισυντάκτης μιάς ἄλλης νέας ἐφημερίδας. Ἀπόρριψαν, ὅμως, ὅλοι αὐτοί, ὅταν δέν δέχθηκε αὐτὴ τὴν προσφορά τοὺς καί τοὺς ἀνάγκασε νὰ τοῦ πουν : «Μὰ δέν σὲ ἐνδιαφέρουν ἐσένα τὰ χρήματα; Πρώτῃ φορά βλέπουμε ἄνθρωπο νὰ ἀρνεῖται χρήματα». Ἀλλά, ὁ μακαριστὸς ἀδελφός Γεώργιος εἶχε πάντα κατὰ νοῦν τὸ εὐαγγελικὸ «Μὴ θησαυρίζετε ἡμὴν θησαυρούς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καί βρώσις ἀφανίζει... Ἡθσαυρίζετε δὲ ἡμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὐτὲ σὴς οὐτὲ βρώσις ἀφανίζει» (Ματθ. στ’ 19,20).

Τὸ ἔργο τοῦ δημοσιογράφου εἶναι ὄντως δύσκολο. Ο μακαριστός, ὅμως, ἀδελφός μας Γεώργιος τὰ κατέφερε, παρ’ὅλους τοὺς περιορισμοὺς καί τίς ἐπιθεσεις, ποὺ γίνονταν ἐναντίον του. Τὰ ψηφίσανε ὅλα. Οὐτὲ οἱ δικαστικὲς διαμαρτίες οὐτὲ οἱ ἀπειλὲς τὸν φόβησαν. Ἦταν γνήσιος, καθαρὸς καί ὁμολογητὴς. Δέν εἶχε ποτὲ τὸν δόλο. Ἦταν ἀτρόμητος, στίς ἀπειλὲς καί τίς συκοφαντίες. Ἀγωνιζόταν γιά τὰ ἱδανικά τῆς πίστεως καί τῆς πατριῶς. Εἶχε βοηθὸ τὸν βεβαίως σ’ ὅλ’ αὐτὸν τὸν Κύριο, ὁ Ὁποῖος εἶπε: «Ὅταν δὲ προσφέρουν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς δαναγνάς καί τὰς ἀρχάς καί τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πὼς ἡ τι εἴσθῃ. Τὸ γὰρ Ἅγιον Πνεῦμά διδάει ὑμᾶς ἐν πάτῃ τῇ ᾠρά, ἂ δεῖ εἶπέν» (Λουκ. ιβ’ 11,12). Εργαζόταν ὁ ἀδελφός Γεώργιος πέρα πολὺ καί ἐφήρμοζε τὸ τοῦ νεοῦ Οἰοῦ Πορφυρίου τοῦ Κausσokαλαῦτου: «Νὰ ἐργαζώμεστε ὡς ἀθάνατοι, ἀλλὰ νὰ ζοῦμε ὡς τοῖς μὴθανάτοις». Ἀγάπησε τὴν δουλειά του. Μέσω τοῦ λειτουργημάτων του, προσέβαλε τὰ ἱδανικά πίστῃ, πατρίδα, οἰκογένεια. Ἦταν, βεβαίως, ἐναντίον τὸν αἰρέσεων, ἐναντίον τῆς αἰρέσεως τοῦ παπισμοῦ καί ἐναντίον τῆς παναιρέσεως τοῦ διαχριστιανικοῦ καί διαβηρσκειακοῦ συγκρητιστικοῦ οἰκογενισμοῦ.

Ἀνῆκε πλέον ὁ ἀδελφός Γεώργιος στήν θριαμβεύουσα Ἐκκλησίαν. Ἀνῆκε στήν οὐράνια χορεία τῆς Π.Ο.Ε. καί τοῦ Ο.Τ., τὸν ὁποῖον ἦταν διάκονος καί ὑπῆρθε. Τώρα εἶναι συντροφία μέ τοὺς μακαριστοὺς καί αἰμνήητους π. Χαράλαμφο καί π. Μάρκο, ποῦ τὸσο τὸν ἀγαποῦσαν καί τοὺς ἀγαποῦσε, καί μαζί μέ ὅλα τὰ κεκοιμημένα μέλη τῆς Π.Ο.Ε.

Τὸ οἰκοδόμημα τοῦ π. Χαράλαμπος ἔμεινε ὀρθοί, προσφέροντας τὰ μέγιστα στὸν ἀντιαρετικό, ἀντιπαπικό καί ἀντικοιμωμενιστικό ἀγῶνα, ὑπὸ τὴν καθοδήγησή τοῦ μακαριστοῦ διαδόχου τοῦ π. Μάρκου Μανώλη καί τοῦ Γεωργίου Ζερβού. Τὸ οἰκοδόμημα μὴ τῆς Π.Ο.Ε. καί τοῦ Ο.Τ. θά πρέπει καί σήμερα νὰ συνεχεῖς τὴν γραμμὴ καὶ τῶν μακαριστῶν Γεροντῶν καί τοῦ Γεωργίου Ζερβού. Οἱ υπεύθυνοί καί συνεργάτες τους θά πρέπει νὰ συνεχίσουν τὴν ἀντιαρετικὴ, ἀντιπαπικὴ καί ἀντιοικουμενιστικὴ γραμμή, ἐνῶ παραλλήλως θά πρέπει νὰ παρακολουθοῦν ὅλες τίς ἐξελίξεις γιά τὰ ἐκκλησιαστικά καί τὰ ἐθνικά θέματα.

Ο μακαριστὸς π. Μάρκος καί ὁ ἀδελφός Γεώργιος ἔδωγαν ἀπ’αὐτῆς τὴν ζωή, ἀλλὰ ἄφησαν πολλοὺς συνεργάτες μέ Ὁρθόδοξο φρόνημα καί βαθεῖα ἐκκλησιαστικὴ συνειδηθί. Δὰ πρέπει οἱ ἰθύνοντες καί οἱ συνεργάτες νὰ συνεχίσουν τὸν ἀγῶνα, συμφῶνως μέ τὸ πνεῦμα, τὴν γραμμὴ καί τίς παρακαταθήκες τοῦ π. Μάρκου καί τοῦ Γεωργίου. Θὰ διαπιστωθεῖ στήν πορεία ὅτι οἱ π. Μάρκος, ὁ Γεώργιος καί ἡ γραμμὴ τους εἶναι ὁλοζώντανοι. Καί ὡς ἐκ τούτου ἡ Π.Ο.Ε. καί ὁ Ο.Τ. θά παραμεινουν, σὺν Θῷ καί διευχύντῶν τὸν ἀγῶν Ἱερόντων, οἱ ναυαρχίδες τῆς Ὁρθοδόξου Πίστewς.

Ἄς εἶναι αἰώνια ἡ μνήμη τους καί νὰ ἔχουν καλὸ Παράδεισο καί καλὴ Ἀνάσταση. Ἀμήν!»

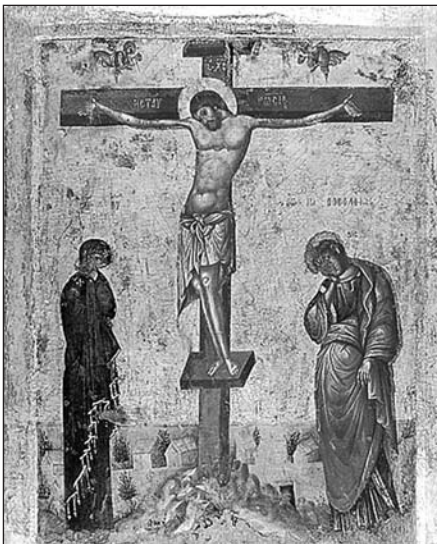
Ὁρθόδοξος Τύπος

Εἰς τὰ φρικτὰ πάδη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*

«Τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν;»

Τοῦ μακαριστοῦ **Ἀρχιμανδρίτου π. Μάρκου Κ. Μανώλη**

Ἀδελφοί καί Πατέρες, πάντοτε τὰ ἅγια Πάθη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅταν τὰ ἐνθυμηθῇ ὁ εὐλαβὴς ἄνθρωπος, προκαλοῦν κατάνυξι καί δάκρυα καί φέρουν τὴν ψυχὴν εἰς μεγάλῃν ταπείνωσιν. Ἀναφέρει τὸ «Ἱεροντικόν» τὴν ἐξῆς διήγησιν. Ἐἶπεν ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ ὅτι ἐκαθήμεν κάποτε κοντὰ εἰς τὸν ἀββᾶ Ποιμένα· καὶ τὸν εἶδα ὅτι ἦλθε εἰς θεῖαν ἔκστασιν καί ἐπειδὴ εἶχα πολὺ θάρρος εἰς αὐτόν, ποῦ ἔβαλα μετὰ καὶ τὸν παρεκάλεσα λέγοντας· πές μου, ποῦ ἦσουν; Ὁ δὲ Γέροντας, ἀφοῦ τὸν ἠγάγkασα, εἶπε ὁ λογισμός μου ἦτο ὅπου ἡ ἁγία Μαρία ἡ Θεοτόκος ἐστεκε καί ἔκλαιε

Ἀνωτέρω εἰκὼν ἐκ τοῦ Βυζαντινοῦ μουσείου, Ἀθῆνα, 14ος αἰών.

μεν νὰ νεκρώσωμεν τὰς σαρκίcas ἡδονὰς καί ἁμαρτωλὰς ὀρέξεις. Διὰ τοῦτο δὰ ἀκούσωμεν πόσα εἶναι ἔκείνη ποὺ μάς ἀναγκάζουν καί μάς παραινίζουν εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Ποὺς ἀπὸ ἡμᾶς διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ φίλου τοῦ κατεδέχθη νὰ φυλακισθῇ ἡ ἡβέλhσε νὰ ἀποθάνῃ διὰ τὸν ἀγαπημένον του; Ἀλλ’ ὅμως ὁ Πανάγkος Θεὸς μάς ὄχι ἐνα ἡ δύο, ἀλλὰ πολλὰ καί ἀναριθμήτα παθήματα κατεδέχθη νὰ πεθῇ δ’ ἡμᾶς τοὺς κατακρίτους. Διὰ τοῦτο καί ὁ μακάριος Ἀπόστολος Παῦλος, ἐνθυμώμενος αὐτὰ εἶλεγε: «*πέπαιμα ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζῆλος οὔτε ἀγγελοι οὔτε ἀρχαί οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστώτα οὔτε μέλλοντα οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἐτέρα θηνοῖται ἡμᾶς χωρὶς ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ*». Διότι τὴν τὴν ἀγάπην ἐδείξε ἐἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, «*ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκε, διὰ νὰ μὴ χθῆν κανεῖς, ποὺ πιστεῖαι ἐκ αὐτὸν, ἀλλὰ νὰ ἐξη ζωὴν αἰώνιον*» (Ἰωάν. 3.16)

Διὰ τοῦτο καί οἱ ἅγιοι ἐπιθυμοῦσαν νὰ δώσουν κάποιο ἀνταπόδομα πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν τὸσην πολλὴν ἀγάπην, ποῦ εἶε εἰς ἡμᾶς. Καὶ ἐπαθὴ δέν εἶχαν τὴ νὰ δώσουν, οἱ μὲν ἔδωσαν τὸ αἷμα τὸν, ὅπως οἱ ἐνδοξοὶ Μάρτυρες, ἄλλοι δὲ ἐδωκάντων καί ἐξήραν τὸ κορμὶ τους εἰς νηστεῖαν καί εἰς τοὺς λοιποὺς κόπους τῆς ἀσκήσεως, ὅπως οἱ Ὅσιοι καὶ Δίκαιοι. Ἄλλοι δὲ ἔδωσαν τὴν περιουσίαν τους ἐξημολοῦσῃν, ψάλλοντες μετὰ τοῦ γάλα καὶ ὑπερφυσικά θεάματα! Εἶδε αὐτὰ ὁ ἥλιος καί ἔχασε τὰς ἀκτίνας του. Εἶδε ἡ σελήνη καί ἐσκοτεινῶσε. Ἦκουσε ἡ γῆ καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τῆς δόξης καὶ ἐκλονεῖτο·εἶδαν αἱ πέτρας καί ἐσχίζοντο· ὅλος ὁ κόσμος ἐταράχθη καί ὅλα τὰ δημιουργήματα συνεκλονίσθησαν διὰ τὰ πάθη τοῦ Δημιουργοῦ τῶν.

Ἀλλὰ πὼς τὰ βλέπομεν ἡμεῖς, ἀδελφοί; Ἐὰν τὰ ἄρρηκα στοιχεῖα καὶ ἀναίσθητα, σὺν νὰ ἦσαν ἐμψυχα καὶ ζωντανὰ, θά ἔχασαν καὶ ἄλλαξαν τὴν ἑτέριν των ἀπὸ τὸν φόβον Κυρίου καὶ ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῶν βλέπομεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι οἱ λογικοί, ποὺ ἐλάβομεν τόσας μεγάλας εὐεργεσίας ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ποὺ δὲ ἡμᾶς ὁ Χριστὸς ἀπέθανε, νὰ μὴ καταναύῃ καὶ νὰ μὴ δακρύσωμεν κατ’ αὐτὰς τὰς ἁγίας ἡμέρας; Καὶ δέν κιν-

Εὐχαρισταὶ Ἀρχιεπισκόπου Μ. Βρετανίας

Πρὸς
Τὴν Διεύθυνση Ὁρθόδοξου Τύπου Ἀγαπῆτοί,

Ἐλαβα τὰ βιβλία «Τὰ Μυστικά τῆς Εὐτυχίας». 1ος καὶ 2ος Τόμος καὶ εὐχαριστῶ πολὺ. Ἦταν ἐκ μέρους σας εὐγενικό καὶ εὐχαριστῶ γιά τὴ σκέψη καί τὴ χειρωναμία.

Ὁ αἰμνήητος Ἀρχιμανδρίτης Χαράλαμπος Βασιλοπούλος ἦταν γνωστός μου. Τὸν θυμώμαι πολὺ ἐντόνα ὡς Ἀρχιμανδρίτη, ὅταν κατὰ τὴν περίοδο 1954-59 ἤμουν διάκονος καί φοιτητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν. Ὁ Κύριος νὰ νὰ ἀναπαύει ἐν σκηναῖς δικαίων.

Ὁ αἰμνήητος Ἀρχιμανδρίτης Χαράλαμπος Βασιλοπούλος ἦταν πνευματικός, καλὸς ἱεροκήρυκας καί δόκιμος συγγραφέας. Θὰ διαβάσω τὰ κηρύμματα τοῦ μέ μεγάλῃ εὐχαρίστησι.

Εὐχαριστῶ γιά τὴν ἀποστολὴ καί εὐχόμενος ὅπως μὲ ὑγεία καί χαρὰ διελθῇτε τὸ ὑπόλοιπο τῆς Ἀγίας καί Μεγάλῃς Τεσσαρακοστῆς καί διατελῶ μετὰ θερμῶν εὐχῶν καί τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί τιμῆς.

Λονδίνο, 12 Μαρτίου 2015

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Οὐατέρων καὶ Μεγάλῃς Βρετανίας Γρηγόριος

Περὶ τῆς «ὁμοιοπαθητικῆς»

Αἰξίτιμε κ. Διευθυντά,

Στὸ φύλλο 2061 (13-3-2015) τῆς ἐγκρίτου ἐφημερίδος σας δημοσιεύσατε ἐπιστολὴ τοῦ ἱατροῦ κ. Ἐλευθερίου Παπακῆ (ΕΤ, στὴ συνέχεια) με θέμα «Τί εἶναι ἡ Ὁμοιοπαθητικὴ»;

Κατ’ ἀρχὴν ἐπιτρέψατέ μου νὰ διατυπώσω τὴν ἀποψη δι, προκειμένου νὰ δημοσιευθῇ ἡ ἐπιστολή αὐτή, θὰ ἔπρεπε νὰ συστήσητε στὸν νεαρὸ ἐπιστολογράφῳ σας νὰ εἶναι προσεκτικὸς στίς ἐκφράσεις του καί νὰ μὴ συγκοιαντῇ πολὺν, σεβάσμιον, λογίωατον καὶ ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον γνωστὸν κληρικὸν καί τὸν ὑπογράφοντα, ὁ ὁποῖος πεθανότατος ὑπῆρξε καί Καθηγητῆς τοῦ στήν Ἱατρικὴ Σχολῇ τοῦ Α.Π.Θ. Δέν ἐπιτρέπεται νὰ γράφῃ ὁ ἐπιστολογράφος σας ὅτι «...ἀποκαλύπτειται ὅτι οἱ (ἡμέτερες, ἐννοεῖ) θέσεις ἐναντίον τῆς Ὁμοιοπαθητικῆς εἶναι ψευδστάς...», ὅταν, ὅπως ἀποδεικνύεται στήν συνέχεια, αὐτὸ συνιστᾶ σοβαρὴ συκοφαντία, τίς συνηθικῆς συνέπειες τῆς ὁποίας δέν ὑπελόγισε ὁ κ. ΚΤ!

Κατὰ τὸν κ. ΕΤ ἡ «ψευδστάση» θέσθι μου ἀφορᾶ στὸ ἡμέτερο (ὅπως ἐκείνους τὸ παραθέτει) γρατόμειο: «Ὁ ἰδρυτῆς τῆς Ὁμοιοπαθητικῆς Samuel Hahnemann ...δέν ἐπίστευε στήν ὑπαρξὴ Θεοῦ». Στὸ ἡμέτερο ὅμως κείμενο τὸ ὁποῖο ἐπικαλεῖται ὁ κ. ΕΤ· γράφεται: «Ὁ Hahnemann μὰς πληροφορεῖ ὅτι «ὉΡFANON» διὰ τὴν ὁμοιοπαθητικὴ μέθοδο τοῦ τὴν ἀπεκάλεισε ὁ (ἀπόρυστος) Ἰαμνισοργός» τὸν ὁποῖον πίστευε» καί, ὀλίγων κατωτέρω, «...ὁ Hahnemann, δέν ἐπίστευε στήν ὑπαρξὴ Τριδικοῦ Θεοῦ, ἐπαίνουσε τὸν Κομφούκιο, δέν ἀπεδέχετο τὸν Κύριο ὀνειροπόλο, οὐτοπιστῇ». Σὲ ἄλλο ἡμέτερο κείμενο, ἀποσταλὲν ὑπὸ τῆς Ἑστίας Πατερικῶν Μελετῶν στήν Ἑλληνικὴ Ἐταιρεία Ὁμοιοπαθητικῆς Ἱατρικῆς (ΕΕΟΙ), γράφεται ἀκριβῶς: «Ὁ Hahnemann δέν ἐπίστευε στήν ὑπαρξὴ Θεοῦ (ἦταν δειστής· ἐπίστευε στήν ὑπαρξὴ κάποιας ὑπερτερης ἀνώτερης δημιουργικῆς δυνάμεως)».

Ἐπειδὴ δέν εὐρίσκαται στήν ζωὴ ὁ Hahnemann, ἀναγκάσι εἶναι νὰ καταφυγῇ κάποιος στοὺς βιογράφους του, προκειμένου νὰ πληροφορηθῇ περὶ τὸν φιλοσοφικὸν καὶ θρησκευτικὸν πεποιθισέων του. Οἱ σχετικὲς πληροφορίες ἀπὸ τὸ κύριο ἔργο τοῦ Hahnemann «ΟΡFANON» καὶ τὴν παρελθούσα ἀναδηφηση τοῦ διαιδικτοῦ γιά τὸ προαναφερθέν θέμα ἔχουν ὅς ἐξῆς:

α) Ὁ Hahnemann ἦταν φλογερός ὑποστηρικτῆς (καὶ μαθητῆς) τοῦ Swedenborg (1688-1772), ὁ ὁποῖος ἦταν πνευματιστῆς δεχόμενος ἀποκαλύψεις καὶ διδάσκαλος τοῦ τρόπου ἐπικοινωνίας μετὰ τὴ πνεύματ’.

β) Ὁ Hahnemann ὑπῆρξε μέλος τῆς Στοτῶς τῶν Ἐλευθερο-Μασώνων. Στὸ ἐξωφύλλο τοῦ βασικοῦ συγγραμμάτος του «ΟΡFANON» ἀνεγράφη τὸ Μασωνικὸ σύνθημα «Aude Sapere» («Τόλμησε νὰ γίνης σοφός»!).

γ) Ὁ Hahnemann παρεδέχετο τὴν ὑπαρξὴ τοῦ «Ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ» (Μεσμερισμοῦ). Ὁ ἴδιος, ἀναφερόμενος στὸν «Ζωϊκό Μαγνητισμό», γράφει: «Αὐτὴ ἡ θεωρητικὴ δύναμη, ποὺ ἀγνοήθηκε καὶ συκοφαντήθηκε ἐπὶ ἐναντὶ ὀλόκληρου αἰῶνα, συχνὰ κατὰ τρόπο ἀνόητο, εἶναι ἐνα θαυμαστὸ, ἀνεκτίμητο δώρο τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπον... Διὰ μέσου αὐτοῦ... μέ ἐπαθῇ ἡ ἀκόμα καὶ χωρὶς αὐτὴν, ἡ ζωτικὴ δύναμη τοῦ υἱοῦς... προικισμένη μεσμεριστὴ εἰσερέει δυνάμικα σὲ ἕναν ἄλλο ἄνθρωπο»³.

δ) Ὁ Hahnemann στὸ βασικὸ συγγραμμά του «ΟΡFANON» ἀναφέρεται στὴ «μαγικὴ» ἱατρικὴ δύναμη (ἡμέτερη ἡ ὑπογράφου) τῶν φαρμάκων ποὺ παρασκευᾶ-

στηκαν (δυναμοποιήθηκαν), σύμφωνα με τὴν ὁμοιοπαθητικὴ θεωρία⁴. Ὁ ἴδιος στὸ ἴδιο συγγραμμα ἀναφέρειται ἐπανελημμένως τὴν «ἐσωτερικὴ πνευματισοειδὴ δύναμη» τὸν ὁμοιοπαθητικὸν φαρμάκων⁵ καὶ στὸν «ἐκπνευματισμὸ τῆς ὕλης»⁶.

ε) Ὁ Hahnemann σὲ ἐπιστολὴ (15-4-1827) τοῦ σὲ κάποιο πιστὸ φίλο του, Stapf, ἀναφερόμενος στὸν Θεὸ τὸν χαρακτηρίζει ὡς «Ἀνώτατο Ὁν ἡ Ἀνώτατὴ Ὑπαρξὴ», ἐνῶ γράφοντας στὸν ἴδιο σὲ ἄλλῃ περίπτωση (1826) θαυμάζει τὸν Κομφούκιο καί τὴν θεϊκὴ του σοφία ποὺ εἶναι ἀπληλαγμένη ἀπὸ θαύματα καὶ προκαταλήψεις!⁷ Ὁ ἴδιος (Hahnemann) ἀναφερόμενος στὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀποκαλεῖ «ἀρχι-συναίσθηματῖς» («arch-enthusiast»), ὁ ὁποῖος δέν ὀδηγεῖ τὴν διαφώτιση στήν εὐθεία οδὸ τῆς σοφίας!⁸.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω πληροφοριῶν, οἱ ὁποῖες ἀντλήθηκαν ἀφ’ ἐνὸς ἀπὸ τὸ προσωπικὸ ἔργο τοῦ Hahnemann («ΟΡFANON») καὶ ἀφ’ ἑτέρου ἀπὸ τοὺς βιογράφους του, ἔχει, νομίζω, ὁ ἀναγνώστης τὴ δυνατότητα νὰ κρίνῃ ἐὰν ὁ Θεὸς τοῦ Hahnemann ἐχῇ ὁποιοδήποτε σχέση μετὰ τῶν Τριδικοῦ Θεὸν τῆς Θεολογίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, περαιτέρω, δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ κρίνῃ, ἐὰν ὁ ἐπιστολογράφος σας ἐχῇ ὁποιοδήποτε ἐλαφρυντικό γιά τὸ βαρὺ ἀτόπημα τοῦ, ἐκτός ἀπὸ τὸ νεαρὸν τῆς ηλικίας του!

Ὅσον ἀφορᾶ στήν πρόταση τοῦ νεαρὸ ἐπιστολογράφῳ σας γιά ἐναρξὴ διαλόγου διὰ τῆς ἐφημερίδος σας γιά τὸ θέμα τῆς «Ὁμοιοπαθητικῆς», αὐτὸς νομίζω ἐστὶ περριτεῦει· ὁ λόγος εἶναι δι, τέτοιον διάλογον ἔχουν πραγματοποιηθῇ καὶ ἔχουν ἀναδειχθῇ τὴν ἀσυμβατότητα τῆς «Ὁμοιοπαθητικῆς» τὸσον μέ τὴν θεωρητικὴν ἐπιστομικὴ καὶ ἱατρικὴ μεθοδολογία ὅσον, κυρίως, καί μέ τὴν Ὁρθόδοξὴ Θεολογία. Τὸ τελευταῖο προκύπτει καί ὡς συμπέρασμα σὲ ἐπανελημμένους Διορθόδοξες Δισκώσεις, ἡ τελευταία ἐκ τῶν ὁποῖων πραγματοποιήθηκε στὸν Βόλο τὸν Νοέμβριον τοῦ 2013.

Ὁ ὑπογράφων, περατώνων ὀριστικῶς τὸν διάλογον, σὰς εὐχαριστεῖ πολὺ γιά τὴν φιλοξενία αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς τοῦ.

Μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς, **Κωνσταντῖνος Γ. Καρακατσάνης** Καθηγητῆς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ.

Σημειώσεις:

1. David L. Brown. New age Medicine. Homeopathy. Διαθέσιμο στὴ διεύθυνση: <http://www.logosresourcepages.org/New Age/na-med.htm>.

2. H. J. Bopp. Homeopathy. Down, North Ireland. Word of Life Publications, 1984, p. 3, ἐν: David L. Brown. New age Medicine. Homeopathy. Διαθέσιμο στὴ διεύθυνση: <http://www.logosresourcepages.org/New Age/na-med.htm>, ἀναφ. 2.

3. Σαμουήλ Χάνεμαν. Ὁμοιοπαθητικὴ Ἱατρικὴ. Μετάφραση Γιώργου Παπαφιλίππου, Πύρινος Κόσμος, 2010, σελ. 321.

4. Σαμουήλ Χάνεμαν, ἐ.ἀ., σελ. 297.

Ἐφθάσαμεν «μετα-πατερικῶς καί εἰς τόν «ἀντι-παλαμισμόν»

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗΝ ΜΙΑΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ...

*Τοῦ **μοναχοῦ Σερραφεῖμ**, ἱ. Μ. Παντοκράτορος Μελισσοχωρίου*

(4ον.–Τελευταίον)

7. Ὁ ἄνθρωπος δέν στερεΐται ὀργάνου προσκήσεως ἀκτίστων ἐνεργειῶν-ἔχει τὸν πάντιμον νοῦν

Ἡ Ἐπιστολή τοῦ Ἀρχιμανδρίτου βασιλεῖ τήν δύναμια προσλήψεως ἀκτίστου χάριτος ἀπό τόν ἄνθρωπον, στήν ἑλλειψη καταλήγων ὀργάνου υποδοχῆς τῆς ἀκτίστου χάριτος: «*Ὁ ἄνθρωπος πῶς θά μετέχει τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ, μέ ποῖο γνωστικό ὄργανον, μέ ποῖο μέρος τῆς υπάρξέως του; Ἐχει ὁ ἄνθρωπος πᾶν του, στήν υπαρχή του κἀπὶ ἀκτίον, ὥστε μέ αὐτό σάν ὄργανον νά διεκδύσῃ τόν ἄκτιστο χῶρον;*»⁷⁶ Ἀντιθέτως, σύμφωνα καί μέ τήν διδασκαλία τῶν Μ. Βασιλέων, ὅπως αὐτή ἐκτίθεται στήν Ἐπιστολή 233 «δέκτης τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ εἰς τόν κόσμον εἶναι ὁ ἄνθρωπος νους», ὁ ὁποῖος «*συνιστᾶν τὸ "κατ' εἰκόνα" τοῦ Θεοῦ εἰς τόν ἄνθρωπον, ἐδόθη εἰς αὐτόν πρὸς γνῶσιν τῆς ἀληθείας καί κυρίας πρὸς γνῶσιν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ "αὐτοαλήθεια"*»⁷⁷. Τό γεγονός ὅτι ἡ γνῶση τοῦ Θεοῦ «*δέν δύναται νά εἶναι πλήρης, δέν σημαίνει ὅτι ὁ νους εἶναι τελείως ἀνίκανος, διὰ νά γνωρίσῃ τόν Θεόν. Ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ, ἔστω καί μερικῇ, μόνον διὰ μέσου τοῦ πού δύναται νά ἐπιτευχθῇ*». Αἰταιεῖται, βεβαίως, ἡ καθαρότητα τῶν νοῦς ἀπό κάθε πνευματικό ρυτίσ⁷⁸. Σύμφωνα μέ τούς λόγους τοῦ αἰγίου πατρός: «*Ὁ νους ὁμοῦ ὁ ὁποῖος ἔχει μειχθεῖ μέ τή θεότητα τοῦ Πνεύματος, αὐτός ἦδη εἶναι ικανός γιά ἐποπτεία τῶν μεγάλων θεσμάτων, καί βλέπει τὰ θεϊκά κάλλη, ἀλλά τόσο, ὅσον ἐπιτρέπει ἡ χάρις καί ἀνέχεται ἡ κατασκευή τοῦ*»⁷⁹.

Ἡ θεία ἀποκάλυψις ἐντοπίζοντας τή σημασία τοῦ ηγεμόνος πού γιά τή σύνολη πνευματικὴ ἐργασία τοῦ ἀνθρώπου καί τόν αγιασμό του, ἐπιβεβαιώνει τόν νοῦ τῆς ἁγίας Παρθενομήτορος Ἀγῆθης, καθὼς μαρτυρεῖται στόν βίο της (5 φεβρουαρίου), μέ τήν θεοδοτική φράση «*Νοῦς ὁσὸς αὐτοοπαραιετός, τιμὴ ἐκ Θεοῦ καί πατρίδος Ἀλτρώσιος*». Ὅπως εἶδαμε, τὸ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι νοερός τόν καθιστᾷ κτίσμα «κατ' εἰκόνα Θεοῦ», ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ υπερχωκώτατος Νοῦς.

Πλὴν τοῦ νοῦς, ὡς ὁθαλάμη τῆς ψυχῆς, ἡ ὅλη ψυχοσωματικὴ κατασκευή τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὄντολογία του, καθιστᾷ δυνατὴ τή μετοχή του στήν ἀκτίστη θεία Χάρη, τῆς θείας δυνάμεως. Μὲ βάση τήν διδασκαλία τοῦ αἰγίου Μαξίμου καί τῶν ἄλλων Πατέρων «*στήν ὀντολογικὴν φύσιν βάσι, οἱ ἀρετές εἶναι θεεῖς ἰδιότητες, οἱ ὁποῖες ὑπάρχουν "ἐξ αἰδίου ἐν τῷ Θεῷ"*, λαμβάνουν δὲ *"τὴν ἀρχὴν παρὰ Θεοῦ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν κατὰ χάριν"*.⁸⁰ Ὅρθως ἀρα ἐπισημαίνεται, ὅτι «*ὅλα τὰ ἀανάβα νοήματα τῆς ψυχῆς (ἀγάπη, εἰρήνη, δικαιοσύνη) στήν προπαιτική καθαρότητά τους, μπορούν νά θεωρηθοῦν ὡς κτιστεῖς ἐκείνες τῶν ἀκτίστων λόγων καί τρόπων τῶν θείων ἀρετῶν, νοήματα στὰ ὁποῖα ἐποχολογεῖται οἱ ἀρετές [ἀκτιστεῖς καί θεεῖς, σ.η.μ.] ὁδῶνται τὸ ἄρμα τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν τελείωσιν τῆς*»⁸¹. Εἶναι συνεπῶς ἐπιτρεπτόν νά ὁμιλοῦμε περὶ **ἀκτίστου ὀντολογικοῦ θεμελίου** τοῦ ἀνθρώπου καί τῶν λειτουργιών του, τὸ ὁποῖο προβάλλει ἡ πνευματικὴ γνωσιολογία τῶν Πατέρων μέ τούς «*προαιώνιους λόγους*»⁸², τὰ ἀκτίστα προαιώνια ἐπὶ μέρος ἀναγκατῆκα θελήματα, τούς προορισμούς, τοῦ Θεοῦ γιά τὰ ὄντα, πού εἶναι μυστικῶς κεκρυμμένοι μέσα ἐκ αὐτᾶ, στὰ κτίσματα, καί βεβαίως καί μέσα στήν ἀνθρώπινη διφυῆ φύση.

8. Τὸ Θεῶριον Φῶς δέν εἶναι κτιστόν

Ἡ θέσις τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Πανσ. Ἀρχιμανδρίτου πρὸς τόν «*Ἐξημέριον*», ὅτι τὸ Θεῶριον Φῶς εἶναι κτιστό καί γι' αὐτὸ ἐγίνε ὁρατό – ἐπειδὴ ὁ Θεός εἶναι «*φῶς οὐκὸν ἀπόκτιστον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται*»⁸³ – δεκναι εἶναι μονομερὴ γνῶσις τῆς ἁγίας Γραφῆς· τόσο ἡ παραπάνω ἀνωγραφικὴ ρήσις, ὅσον καί τὸ ὅτι «*Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε*»⁸⁴ συμπεληρώνονται ἀπὸ ἀντίθετες διαπιστώσεις, ὅτι «*ἐθεσάσμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενὸς παρὰ Πατρός*», ὅτι «*μακάριοι οἱ καθαροὶ τῆ καρδία, οἱ αὐτοὶ τὸν Θεόν ὁψώμεθα*»⁸⁵ καί «*ὁφύμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστὶ*»⁸⁶. Πλὴς ἐπιπλεῖται ἡ φαινομενικὴ ἀπὸ ἀντίφασσις; Ἐπιπλεῖται, καθὼς μὲς ὑποδεικνύουν οἱ ἱεροὶ Κανόνες, μέ τή μόνῃ ἐπιτρεπτῇ ἐρμηνευτικῇ μεθόδῃ τῆς Ὁρθοδόξης, τὴν καταφυγὴν στίς ἐρμηνείας τῶν αἰγίων Πατέρων. Ἀλλ'οὐτε, ἡ ἴδια ἡ Ἁγία Γραφή μὲς ὑποδεικνύει πῶς μόνον τῶν θεωθέντων, τῶν αἰγίων, ἡ ἐρμηνεία εἶναι ἡ κατάλληλη γιά τὴν κατανόησιν τῶν προφητειῶν⁸⁷. Γράφει λοιπὸν ὁ 19ος ἱ. Κανὼν τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου· «*Ὁ ἀνακρινθεὶς ἀγιογραφικὸ θέμα, νά μὴ τὸ ἐρμηνεύσῃμεν διαφορετικᾶ, παρά ὅπως οἱ φωτιστῆς καί διδασκαλοὶ τῆς Ἐκκλησίας παρέδωκαν διὰ τὸν συγγραμμάτων τους*»⁸⁸.

Τὶ λέγουν λοιπὸν οἱ Πατέρες σχετικῶς;

Ὁ ἁγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς σέ μία φράση τὸν περιγράφει γιὰ τὴν υπεράσπισιν τῆς ἰουσαστικῆς θεολογίας, διατυπώνει τόσο τὸ ἀκτίστο τοῦ θείου φωτός τῆς Μεταμορφώσεως ἐν Θαβῶρ, ὡς καί τὴν ἁμείση σχέση τοῦ φώτος αὐτοῦ μέ τὴν θεϊα φύση, μακράν πάσης φυσικῆς ἀλλοιώσεως τοῦ Χριστοῦ τῇ προσλήψεως ἐξωτερικῶν (δηλονότι κτιστῶν, δημιουργημένων) φωτός· ὁ Χριστὸς «*μεταμορφώνεται λοιπὸν, ὅχι μέ τὸ νά προσλάβῃ αὐτὸ τὸ*

ὁποῖο δέν ἦταν, οὔτε μέ τὸ νά μεταβληθῇ σὲ αὐτὸ πού δέν ἦταν, ἀλλὰ μέ τὸ νά φανερώσῃ στους δι- οκούς Του μαθητῆς αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἦταν, διανοίγοντας τὰ μάτια τους καί κάνοντάς τους νά βλέπουν, ἀπὸ τὴν [προηγούμεν]η κατάστασιν τους τῆς τυφλότητος [...]». Μένοντας ὁ ἴδιος στήν ἴδια κατάστασι, ἐγίνε ὁρατός στούς μαθητῆς τῶρα δια- φορετικὰ ἀπ' ὅ, τι φαίνονταν πρὶν[...]. Καί ἐλαμψε τὸ πρόσωπό Του ὅπως ὁ ἥλιος. Αὐτοῦ ὁ Ὁποῖος φωταγω- γήσε τὸν ἥλιο μέ τὴν πᾶντὴ ἐξουσία Του [...]»⁸⁹ Διότι αὐτὸς εἶναι τὸ Φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ ὁποῖο γεννᾶται ἀπὸ τὸ ἀληθινὸ καὶ αὐλο Φῶς [...] ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατον νά ἐκινεῖσθαι στήν κτίσι τὸ ἀκτίστο *χωρὶς ἀπώλειαν*»⁹⁰. Συνεπῶς, ἡ λεκτικὴ εἰκόνα «σάν τὸν ἥλιο» ἀδυνατεῖ νά παραστήσῃ τὴ λαμπρότητα τοῦ ἀκτίστου φω- τὸς τῆς θείας φύσεως, δηλαδή «*αὐτὸ τὸ ὁποῖο ὁ Χριστὸς ἦταν*», διότι τὸ Φῶς αὐτὸ πάντοτε εὐρίσκει στὸν Χριστὸ – ἀρα δέν εἶναι κτίσμα, δηλ. δέν τὸ ἀπέκτησε ὁ Χρι- στὸς δημιουργώντας τὸ «*ἐξ οὐκ ὄντων*»⁹¹.

Τὸ ὅτι αὐτὸ ἡ ἐλλειψίμ, ἀκτιστὴ κατὰ τὸν Δαμασκινόν, εἶναι ἡ μεθε- κτὴ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, μαρτυ- ρεῖται ἀπὸ τὸν αἰγιο Μεδέμον τὸν Ὁμολογιστὴ πρὸ ἐνωρίτερα: «*κοι- νῇ εἶναι ἡ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ καί τὸν θεθεωμένων*»⁹² ἡ ὁποῖα βεβαί-ως ταυτίζεται μέ τὸ Θεῶριον Φῶς καί μέ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ καί τὸν δι- καίον»⁹³! Πού τὸ κτιστὸ (δημιουργη- μένο) φῶς, ἐδῶ, καὶ τὸν Πανσο. Ἀρχιμανδρίτου; Αὐτὸ εἶναι τὸ ὁποῖο ὁ ἁγιος Μεδέμος ἄλλοι ὀνομάζει ἀπεριφράστως «*ἀγέννητον καί ἐνυ- πόστατον ἑλλάμην πού φανερώμεθα ἡμεῖς ἀπὸ τῶν ἀείωνος*», δηλαδή φῶς ἀκτίστον, ἀφού «*δέν ἐχει γέ- νεσις*» δηλ. κτίσις, δημιουργία⁹⁴. Καί πρὸ τοῦ Μεδέμου ὁ Μέγας Ἀθανά-σιος ἐγράφε ὅτι ὡς πρὸς τὴ θεο- πού χάρι ὁ Θεὸς καί μετεχεται καί βλέπεται ἀπὸ τούς ἀείους, ἀλλὰ κα- τὰ τὴν οὐσία εἶναι ἀμέθεκτος⁹⁵. Τὸ ὅτι βλέπεται, («ὀράται»), ὡς φῶς, δέν μπορεί νά ἀμφιβάλῃται κανεὶς ὅτι ἀποτελεῖ κοινὴ ἐμπειρία τῆς Πα- λαΐας καί τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀπὸ τῇ λάμψι τὸν πρόσωπο τοῦ Μωϋ- σῶος ἐν Σινᾷ, μέχρι τὸ φαινεῖν ὁραμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὸ δρόμῳ πρὸς τὴν Δαμασκὸ καί τὴ δό- ξα τῆς Β' Παραουσίας τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποῖα θὰ εἶναι ἡ αἰωνιότητα τῶν σωζόμενων, διότι «*ὁ αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τοῦ Προσώπου Σου*»⁹⁶.

Ἡ ἴδια ἡ ἐκκλησιαστικὴ ὡντογρα- φία τῆς Μεταμορφώσεως, συμφω- νεῖ στὴ διαπίστωσιν τῆς θεσιότητος, τῆς ἰδιότητος φῶς ἀκτίστου, τοῦ φω- τὸς τῆς ἐν Θαβῶρ Μεταμορφώσε- ως τοῦ Σωτήρος. Ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὁ Μελωδὸς ὕμνολογεῖ: «*τὴν ἁμαυ- ρωμένην ἐν Ἀδὰμ φύσιν μεταμορ- φωθείς ἀπαρτάρει πάλιν πεποι- ηκας, μεταστοιχειώσας αὐτὴν εἰς τὴν σὴν τῆς Θεοότητος δόξαν ἐν καί λαμπρότητά»,* ἐνῶ καί ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς σὲ δικό του τροπάριον περιλαμβάνει τὰ ἐξῆς: «*Δεῦτε μοι πεῖθεσθε λαοί, ἀναβάν- τες τὸ ὅρος τὸ ἄγιον [ἱ.μ.] ἐπο- πτεῖσάμεν νοὶ θεοῦτᾶ ἀπὸ λόγῳ, Πα- τρός καί Πνεύματος, ἐν Υἱῷ Μονο- γενεῖ ἀπαρτάρπουσας*»⁹⁷.

Βάσει αὐτῶν καί πολὺ περισσό- τερον ἄλλων στοιχείων, ὁ Ἀγιορεί- τος Τόμος, πού ἀποτελεῖ συνοδι- κὸν μνημεῖον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καταδικάζει ἐκείνους πού ὀνομάζουν τὸ Θεῶριον Φῶς «*φάσμα καί σύμβολον τέτοιου εἶδους, ὥστε νά δημιουργεῖται καί νά εξαφανίζεται*» (γινόμενον καί ἀπογινόμενον κτίσμα), ἐνῷ μάλιστα ὁλοὶ οἱ ἅγιοι ἐπιβεβαιώνουν ὅτι εἶναι «*ἀρρητο, ἀκτίστο, αἰδιο, ἀχρο- νον, ἀπλετο, ἀπειρο, ἀπεριόριστο, ἀέστατο [κατὰ τὴ φύση του - ὅχι κα- τὰ συγκριτάδασι] στούς ἀγγέλους καί τούς ἀνθρώπους, ἀρχέτιμον καί ἀναλλοίωτο κάλλος, δόξα Θεοῦ, δόξα Χριστοῦ, δόξα Πνεύματος, ἀκτίνα θεσιότητος καί παρό- μοια*»⁹⁸. Αὐτὰ ὅλα εἰσιληχθσαν καί στὸ Συνοδικὸ τῆς Ὁρθοδόξης καί ἀποτελοῦν δόγμα τῆς Μῆς Ἐκκλη-σίας, τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς. Τὸ συνοδικὸν ἐπιπρέπει τὸ «*ἀνα- θεμα*» (τὸν χωρισμό ἀπὸ τὴν ἐκκλη-σιαστικὴν οἶμα) σὲ ὅσους «*φρονούν καί λέγουσιν ὅτι τὸ Φῶς πού ἐλαμψε ἀπὸ τὸν Κύριο κατὰ τὴ θεία Του με- ταμόρφωσις ἄλλοτε οἱ εἶναι ἰσδάλ-μα καί κτίσμα καί φάσμα πού φανε- ρώθηκε γιά λόγῳ καί διαλύθηκε ἀμέ-σως [..] ἀλλὰ δέν ὁμολογοῦν, σύμ- φωνα μέ τῆς θεσιότησεως θεολο- γίας τῶν Ἀγίων καί τὸ εὐσεβὲς φρό- νημα τῆς Ἐκκλησίας, οἱ οὗτε κτῆ- σμα εἶναι ἐκεῖνο τὸ θεσιότατον φῶς, οὔτε οὐσία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἀκτιστὴ καί φυσικὴ χάρι καί ἐλλάμψις καί ἐνέργεια, ἡ ὁποῖα πάντοτε προχέε-ται ἀπὸ τὴν ἴδια τῆ θεία οὐσία χωρὶς νά χωρίζεται ἀπὸ αὐτήν*»⁹⁹.

Ἐπίλογος
Στὸ σημεῖο αὐτὸ περατώνουμε τὴ μικρὴ αὐτὴ μελέτῃ ὡς ἀπάντησις καί καταπορήσι προβληματισμοῦ ὁ ὁποῖος δέν θά ἐπρεπε κἀν νά ὑφί-σταται γιά θεοδόξια δόγματα, ὅπως θά ἦταν ἐπικίνδυνος ὁποιοσ- διπότε προβληματισμός τῶν ιγνάρων γιά τὴ ἥδη ἀποδεξιμένης ἀποτελεσματικὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἀποτίσεως τῆς Ἐλευθερίας φρονή-ματος ἐπιτρεπταί ἐκεῖ πού δέν πα- ραβλάπτεται ἡ σωτηρία ἡμῶν καί τὸ πλῆλσιον, εἵναι ἐπιτρεπτὴ μόνον σὲ ὅσα εἶναι ἐκκλησιαστικῶς ἀμφι- βαλλόμενα ἡ θεολογούμενα ("in pe- cessariis unitas, in dubiis libertas") δέν συμπεριλαμβανταί ὅμως σὲ αὐτὰ τὸ ἥδη ὀρθτικῶς καί ἐπ' Ἐκκλησιας ἐπιλυθὲν θέμα τῆς δια- κρισεως οὐσίας καί ἐνεργείας ἐν τῷ Θεῷ, τῆς μεθεξῆς τῶν θείων ἐνεργειῶν καί τοῦ ἀκτίστου Θαβῶ- ρου φωτός· ἡ ἀνακρίνησις τὸν, μόνον ψυχικὴ ἀπώλεια μπορεί νά προ- καλέσει, πέραν τῆς κτισματολο-γείας καί τοῦ πελαγיאτισμοῦ-νε- στοριανισμοῦ, ἔστω καί ὅς ἀμφι-

σβήτησις τῆς ἐνιαύσες ἐκκλησιασ-τικῆς Πίστεως. «*Οἱ ἀναθεματισμοὶ τῆς συνόδου τοῦ 1351 εἰσιληχθσαν, ὡς γνωστὸν, εἰς τὸ τυπικὸν τῆς Κυ-ριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίης, ἐν τῷ Τριώδιῳ. Οἱ ὀρθόδοξοι θεολόγοι ὁφείλουν ἀπαρτρίτως ὅπως δέ- χωνται αὐτούς*»¹⁰⁰.

Σημειώσεις:

- ⁷⁶ ΑΡΧΙΜ. ΧΡΙΣΤΟΣ. ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥ-ΛΟΣ, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 28.
- ⁷⁷ Γ. ΜΑΡΙΤΖΕΛΟΣ, *Οὐσία καί ἐνέ-ργεια τοῦ Θεοῦ*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 122
- ⁷⁸ Αὐτόθι, σελ. 123.
- ⁷⁹ Ἐπιστολή 233 (*Ἀπομύληρον ἐρωτη-σάντι*), 1, PG 32, 865B.C. «Ὁ μέντοι τῇ θεότητι τὸ Πνεῦματος ἀνακαθεῖς νοῦς, οὔτις ἦτοι τῶν μεγάλων ἐστὶ θε-ωρημάτων ἐποπτικός, καί καθορᾷ τὴν θεία κάλλη, τοσοῦτον μέντοι, ὅσον ἡ χάρις ἐνδίδωσι, καί ἡ κατασκευὴ αὐτοῦ ὑποδέχεται».

- ⁸⁰ Βλ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΗΣ, *Θεὸς Λόγος καί ἀνθρώ-πινος λόγος οἱ ἐνέργειες τῆς ψυχῆς στήν πατερική ἀνθρωπολογία*, ἐκδ. 1.Μ.Ἀ.Γ. Διονυσίου, Ἄγιον Ὅρος 1998, σελ. 144ε.

- ⁸¹ Αὐτόθι, σελ. 293.
- ⁸² Α' Τυμ. 6, 16.
- ⁸³ Ἰω. 1, 18. Πβλ. καί Α' Ἰω. 4, 12: «Θεὸν οὐδεὶς πώποτε θεάσατο».
- ⁸⁴ Ἰω. 1, 14 καί Ματθ. 5, 8 καί Α' Ἰω., 3,2. Πβλ. Α' Κορ. 13,12 «τότε δε[βλέ-ψομε]ν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον» καί Ἰω. 14,21.
- ⁸⁵ Β' Πέτρ. 1, 21.

- ⁸⁶ ΑΓΙΟΣ ΚΩΣΤΑΝΘΙΝΟΣ ΑΠΟΡΙΤΕΗΣ, *Πρόλόγος*, ἐκδ. Α. Γεωργίου καί Α.Ρ. Φερεσιποῦλου, Αθήνα 1886, σελ. 195: «... καί μὴ παρειχθάνοντας τοὺς ἡὴν θεθέντας ὁρους, ἡ τὴν ἐκ τῶν Θεοφό-ρων Πατέρων παραδόσιν, ἀλλὰ καί τῇ ὁμοφρονίᾳ ἀνακρινθεῖς λόγος, μὴ ἄλλος τούτων ἐρμηνεύεσθαι, ἢ, ὡς ἂν οἱ τῆς Ἐκκλησίας φοιτητῆς καί δι-δασκαλοὶ διὰ τὸν οἰεῖσιν συγγραμμέ-ων παρθεῖον, καί μάλλον ἐν τοῖσις εὐδοκίμοις, ἢ, λόγους οἰκειούς συντάττοντες, ἵνα μὴ, ἔστιν ὅτε, πρὸς τούτο ἀπόρος ἔχοντες, ἀποπλῖνουν τὸ προσήκοντα».

- ⁸⁷ *Λόγος εἰς τὴν υπερένδοξον Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*, 12, 13- PG 96, 564C.565A: «Μεταμορφοφίται τοῖνυν, οὐδ' οὐκ ἐν προελπίσει, ἀλλ' ὅπερ ἡν τοῖς οἰκείois μαθηταῖς ἐκπαιδευόμε-νοι, δια-νοήσων τούτων τὰ ὅμματα, καί ἐκ τυφλῶν ἐργαζόμενος βλέποντας [..] Μένον γὰρ αὐτὸς ἐν ταυτοτήτι, πᾶρ ὁ τὸ πρὶν ἐφαίνετο, ἔτερον γὰν τοῖς μα-θηταῖς ἐκράτο φαινόμενος [...] Καί ἐλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καί τὸν ἥλιον ἔξουσία, πολὺ δια-φωτίζοντατος [...] Αὐτὸς γὰρ ἔστω τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ ἐξ ἀληθινοῦ καί αὐτοῦ φωτός ἀπό τῶς γεννημένους [..] ἀμικρῶν γὰρ ἀπαυλαπείσων ἐν τῇ πτί-σει τοῦ ἀκτίστου εἰκονίζεσθαι».

- ⁸⁸ Αὐτόθι, 2, PG 96, 548C. «Οὐκ ἔξου-θέν ἡ δόξα τῷ σῶματι προσεγγέτω, ἀλλ' ἐνδοθεν εἰς τὴν ἀόλητον λόγῳ ἡνω-μένην αὐτῷ καί ὑπόστασιν τοῦ Θεοῦ Λόγῳ ὑπερθεῖον θεσιότητος».

- ⁸⁹ *Περί διαφόρων ἀστρονῶν* PG 91, 1076C. «... τῆς εἰκόνας ἀνελεθόντες πρὸς τὸ ἀρχετύπον [...] ὡς τῆς θείας ἐπιειλημμένης ἐνεργείας, μάλλον δὲ Θε-ὸς τῇ θεώσει γεγεννημένης [...] διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτὴν χάριν τοῦ Πνευ-ματος καί μόνον ἔχουσιν ἐνεργεῖσθαι τὸν Θεόν δεξιζάντες, ὅπου εἶναι μίαν καί μόνην διὰ πάντων ἐνέργειαν, τοῦ Θεοῦ καί τῶν αἰείων Θεοῦ, μάλλον δὲ μόνου Θεοῦ, ὡς ὁλοὺ ὅλους τοὺς ἀείους φα-νωχθάνοντας».

- ⁹⁰ *Ἐρωταποκρίσεις* 190, ἐκδ. J. De- clerck, Corpus Christianorum Series Grae- ca 10, Brepols-Turnhout 1982, σελ. 132: «... καὶ ὁ μὲν οὖν ἔστιν Υἱὸς τοῦ Θεοῦ αἰὲν τὴν δόξαν ζεχεται, κατὰ δὲ τὸ γε-νησθαι Υἱὸς ἀνθρώπου λέγεται ἔρχε-σθαι ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ. Οὕτως γὰρ ἐδόξασεν τὴν προσλήφθεισαν ἀνθρώ- ποτητα, οἱ ὅπερ ἐστὶ τὸν πατήρ⁹¹ σῶ-μα ἐν ὥρῃ ἐν τῇ ὁρεῖ μεταμορφώ-σθαι, οὕτως ἡμεῖς ἐν τῇ ἀναστάσει ἀβάρητον ἀποκαθάρωντες οἶμα ἐσθ-μεθα».

- ⁹¹ *Πρὸς Ὁυάσιον* 61 (Σχόλιον 16), PG 90, 644D. «Ἐγέννητον (sic) εἰς θέ-μοισιν, σὴν κατ' εἶδος ἐνυπόστατον τῇ θεσιότητι ἑλλάμην, ἥτις οὐκ ἔγει γένε-σιν, ἀλλ' ἀνενηνόητον ἐν τοῖς ἀείσις φα-νέωσιν».

- ⁹² *Πρὸς Ἀντίοχον Δοίκα* 28, PG 28, 616A. «Ὅθεν προδίδον ὅτι, οὐ τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ ἔβλεπον, ἀλλὰ τὴν δόξαν».

- ⁹³ *Ψαλμ.* 89, 8.

- ⁹⁴ Πρόκειται περὶ τοῦ β' ἰδιόμελου τῆς Λιτῆς τῆς 6^{ης} Αἰγυπτίου, τῆς Μεταμορφώσεως, καί τὸν β' τροπάριον τῆς Ἔ' φῶδης τοῦ Κανόνος τοῦ πλ. δ' ἔργου.

- ⁹⁵ *Ἀγιοεραϊκὸς Τόμος* 4, ἐκδ. Χοῆ- ρου τ.μ. 2, 572ε. (ΕΠΠΕ 3, 506): «Ὅστις τὸ ἐν Θεῳῳ⁹⁶ τοῦς μαθητᾶς πεπαισγάνων φῶς φάσμα λέγει καί σύμβολον τοιοῦτον, ὅλον γινέσθαι καί ἀπογινέσθαι, ἀλλ' οὐ κυρίως εἶναι καί οὐκ ὑπὲρ πάντων νόησι, ἀλλὰ χεῖρον νοήσεως ἐνέργειαν, σαφὸς ἀναψήφω-σις τοῖς τῶν αἰγίων δόξας. Οὕτω γὰρ κἀν τοῖς ὁμοίαις, κἀν τοῖς συγγράμμα-σιν, ἀποδότηρον, ἄπιστον, ἀδύον, ἄχρονον, ἀπλετον, ἀπειρον, ἀπεριόρι-στον, ἀγνέσιος καί ἀνθρώπος ἀθετα-τον, ἀσέπτον, κάλλος καί ἀναλλοί-ωτον, δόξαν Θεοῦ, δόξαν Χριστοῦ, δό-ξαν Πνεύματος, ἀκτίνα θεσιότητος καί τὰ τοιαῦτα προσεγορεύονται».

- ⁹⁶ *Τὰ κατὰ τὸ Βασιλεῖα καί Ἀνα- δίνων κεφάλαια*, 1, ἐν Τριώδιον Κατα- νικητικόν, ἐκδ. Ἰω. καί Στ. Βελουδιῶν, Ἐνετήσιον 1856, σελ. 140ε. «Τοῖς αἰσίοις φρονοῦσι καί λέγουσι τὸ λάμψαι ἀπὸ τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῆς αὐτοῦ ἰσδάλ-μας, ὡς ὅτι εἶναι ἐκκλησιαστικῶς ἀμφι- βαλλόμενα ἡ θεολογούμενα ("in pe- cessariis unitas, in dubiis libertas") δέν συμπεριλαμβανταί ὅμως σὲ αὐτὰ τὸ ἥδη ὀρθτικῶς καί ἐπ' Ἐκκλησιας ἐπιλυθὲν θέμα τῆς δια- κρισεως οὐσίας καί ἐνεργείας ἐν τῷ Θεῷ, τῆς μεθεξῆς τῶν θείων ἐνεργειῶν καί τοῦ ἀκτίστου Θαβῶ- ρου φωτός· ἡ ἀνακρίνησις τὸν, μόνον ψυχικὴ ἀπώλεια μπορεί νά προ- καλέσει, πέραν τῆς κτισματολο-γείας καί τοῦ πελαγיאτισμοῦ-νε- στοριανισμοῦ, ἔστω καί ὅς ἀμφι-

- ⁹⁷ **Προποτὸς Γ. Φ. ΔΕΡΣΙΟΝΕΣ**, «Ἠρη- γόχος ὁ Παλμάκης καί ἡ Πατερική Πα- ράδοξις», ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 251.

ΜΕΤΑΠΑΤΕΡΙΚΗ ΔΜΦΙΣΒΗΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟ-ΚΟΣΜΑ «ΤΟΝ ΠΑΠΑ ΝΑ ΚΑΤΑΡΑΣΘΕ»!

Ἀπάντησις εἰς ἄρθρον τοῦ Μ. Πρωτοπρεσβυτέρου τοῦ

‘Αρχιεπίσκοπος ‘Ιερώνυμος: «‘Η ἐλευθερία οὔτε πωλεῖται οὔτε ἀγοράζεται»

Τὴν Δευτέραν 23ην Μαρτίου ἐπραγματοποιήθη εἰς τὴν αἰθούσαν Λόγου καὶ Τέχνης, εἰς τὴν Στόαν τοῦ Βιβλίου, ἡ παρουσίασις τοῦ Τόμου τῶν Πρακτικῶν τοῦ Β' Διεθνoῦς Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου με θέμα: «Ἡ ζωὴ τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων ἐπὶ Τουρκοκρατίας, Καταπίεση - Κοινωνικός - Παιδεία».

Τὸ Δελτίον Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Μαρτίου τ.ἔ. μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρει:

«...Τὴν ἐναρξὴ τῆς ἐκδηλώσεως κήρυξε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, λέγοντας: "...Αἰοθανόμαστε χαρά καὶ ικανοποίησι πού ἡ Ἐκκλησία καθάρσωσε καὶ συγκεντρώσει λαμπροὺς καὶ καταξιωμένους ἐρευνητὰς ὑπὸ τὴν ἰδίᾳ στέγῃ καὶ μὴ κοινὸ σκοπὸν. Τὴν σειρά 10 Ἐπιστημονικῶν Συνεδρίων γιὰ τὰ 200 χρόνια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης. Καὶ μόνο τοῦτο τὸ γεγονός φανεροῦν τὴν εἰς αὐτοῦ τοῦ τολμήματος,... Μέσα ἀπὸ τὰ κείμενα ἀπὸ ἀναψηλαφούνην ὅλα ὅσα ἔδεναν τότε τοὺς Ἑλλη-

νες μεταξὺ τους, ἀπὸ τὸν πὸ ἄσημ-ω ὢς τὸν πλὴν φημισμένον, ἡ κοινὴ πίστις καὶ συνείδησις, οἱ παρὰδόσεις, ὁ καθημερινὸς βίος, τὰ γράμματα καὶ ἡ παιδεία. Φανερώουν διὰ τὴν χρειαζέται πάντοτε ἀγώνας καὶ ἀθλήσις, ὥστε νὰ διατηροῦμε καθαρὸς καὶ φωτεινὲς τῆς ψυχῆς μας, διότι ἡ ἐλευθερία οὔτε πωλεῖται οὔτε ἀγοράζεται. Διασφάζεται ὁ Ἑλληνισμὸς πρὸ καρτερ-εῖ καὶ αγωνίας ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ... Θὰ ἤθελα νὰ εὐχαριστήσω ὅσους συνετέλεσαν στὴν πραγματοποίησιν αὐτῆς τῆς ἐκδόσεως καὶ εὐχομαι ὁ τόμος αὐτός, μετὰ βοήθειας τοῦ Θεοῦ, νὰ ἀναηθῇ, νὰ ὠφελέται οὐσιαστικά καὶ νὰ ἔχει ἐυλογητὴ συνέχεια καὶ εὐδορμὴ πορεία στὴν βιβλιογραφίᾳ".

Τὴν ἐκδήλωσι συντόνιζε ὁ κ. Κωνσταντῖνος Χολέβας, Πολιτικὸς Ἐπιστήμων καὶ Ἀρχισυντάκτης τοῦ Περιοδικοῦ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ". ...Τὸ Δ' Διεθνὲς Ἐπιστημονικὸ Συνέδριον, θὰ πραγματοποιηθῇ τὸ φθινόπωρο τοῦ 2015 με θέμα: "Εὐρωπαϊκὸς καὶ Ἑλληνικὸς Διαφωτισμός".

Βανδαλισμοὶ εἰς ἱστορικοὺς Ἱ. Ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν

Τῆς τελευταίας ἡμέρας εἰς τὴν ἐπικαιρότητα ἦρθαν οἱ περιπτώσεις δύο 1. Ναοῦ τῶν κέντρων τῆς Ἀθῆνας, ἡ ὁποῖο ὑπέστησαν ποικίλες καὶ ἐκτεταμένες φθορὰς. Σύμφωνα με δημοσιεύματα, ὁ μὲν Ἱερὸς Ναὸς τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων στὴ γωνία Σάλωνος καὶ Μασσαλίας, ἀφοῦ παρεβιάσθῃ ἡ εἰσόδος τοῦ κατὰ νυκτερινὴν ὥρα, κατέληξε ὡς τόπος ἀνηλεοῦς λεηλασίας καὶ ἐπέλασις βαρβάρων, καθὼς καταστράφηκαν τὸ παγκράδι, ἕνα εὔλιον προσκυνητῆρι, ἄρκειτα στασιδία, ἕνα ἀναλόγιον κ.ά. Ἐπίσης ἀφαίρε-θηκε ἀπὸ αὐτὸν κάθε τι τιμαλφές, ὅπως τὰ χρυσὰ ἀφαιρήματα καὶ τὰ ματα τῆς εἰκόνης τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τὰ δύο ἀσημένια καντή-λια τῆς Ἁγίας Τραπέζης καὶ ἕνα ἀπὸ τὰ δύο ἀσημένια Ἐξάπτεργα. Ἐπίσης ἐκλάπησαν ὅ,τι χρήματα ὑπῆρχαν, καρέκλες καὶ ἡλεκτρικὰ εἶδη. Στὸν Πανειπιστημικὸ 1. Ν. Παν-αγίας Καπνικορέας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμού, ἀναγράφηκε σύνθημα στὴν πρόσωπὴ με περιεχόμενο «πάμε τὸ φόβο βγαίνουμε, σὸ δρόμον», πού συμπληρώνεται ἀπὸ τὴν ὑπενθύμιση ἡμερομηνίας μιάς πορείας, ὡς ἐκείνης τῶν 200 ἀτόμων, πού πέ-ρασαν ἀπὸ τὸ ναὸ καὶ προκάλεισαν αὐτὸ τὸ ἀνοσιούργημα.

Κατὰ τὴν γνώμην πωλλῶν τὰ δύο αὐτὰ γεγονότα συσχετίζονται καὶ ἀποδίδονται σὲ ἀντιεξουσιαστικὲς ὁμάδες ἀναρχικῶν, ἡ ὁποῖαι καὶ σὺν παρελθόν ἔχουν προβρῇ σὲ ἀνολο-γίες πράξεις. Ὡστόσο, ἀν αὐτὸ ἰσχύη γιὰ τὴν Καπνικαρέα, εἶναι μάλλον ἀπῆθανο ἡ «πέκυδις» τοῦ 1. Ν. Ἀγίων Ἀναργύρων νὰ ὀφείλε-ται σὲ τυχαρπαστοὺς ἀκρόαριστε-

Πρόσφατοι ἀποφάσεις τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων

Συμφώνως πρὸς ἀνακοινῶσιν τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων τῆς 29ης Μαρτίου 2015 ἔληφθησαν ἐκ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου ἀποφάσεις πρὸς ᾧφο-ρὸν εἰς τὴν μέρμυαν τῶν ἀπόρων καὶ εἰς χειροτονίαν πρεσβυτέρου. Ἀκολουθοῦν τὸ ἀνακοινωθέν:

«Τὸ Σάββατον 15ην/28ην Μαρτί-ου 2015, συγκλήθῃσα ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Πατρὸς ἡμῶν καὶ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. κ. Θεοφύλου, ἐπε-λήφθη θεμάτων τοῦ Πατριαρχείου.

Μία τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς ἦτο ἡ ἐγκρίσις ἰδρυσάως δύο συνοι-κισμῶν, ἑνὸς εἰς τὴν πόλιν τῆς Βη-θλέμῃ ἐπὶ ἐκδόσεως γῆς τοῦ Πα-τριαρχείου 10 στρεμμάτων καὶ ἑνὸς εἰς τὴν πλησιόχωρον τῆς Βηθλεέμ κώμην τῆς Μπετζάλας ἐπὶ ἐκτάσε-ως 20 στρεμμάτων γῆς τοῦ Πα-τριαρχείου, διὰ κατοικήσιον ἀπόρων με λίαν ἐνοικοῦκὸς ὄρους ἀποκτησε-υῖας τῆς ἰδιοκτησίας τῆς γῆς παραμε-νοῦσης εἰς τὸ Πατριαρχεῖον. Τὰ συν-απτόμενα Συμβόλεια ἐνοικίων διὰ τοὺς συνοικισμοὺς τούτους εἶναι μετὰ τῆς ἐταιρείας HADI MASHAL & ASSOCIATES.

Μία ἄλλη τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι ἡ εἰς Πρεσβύτερον Χειροτονία καὶ προ-αγωγὴ εἰς τὴν τιμικτὸν διακονίαν τοῦ Παρασκευοφύλακος καὶ Ἀρχι-μανδρίτου, τοῦ διακονοῦντος τοῦ Παν-ερίου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, Ἱερο-διακόνου π. Πολυκάρπου.

Οἱ καρποὶ τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν

Μετὰ τὴν υἰοθέτησιν τῆς χειροτο-νίας τῶν γυναικῶν ἦνεν ὁ ἀσκής τοῦ αἰόλου διὰ τὴν Ἀγγλικανὴν Ἐκκλησίαν, καθὼς τὰ ἀποτελέσματα ἀναραινόνται σήμερα. Εἰς τοιοῦτον ἐκκλησιολογικὸν κατάντημα πε-ρῆθην, ὥστε πλὴν νὰ ὑπάρχη καὶ ζευγάρη ἐπίσκοποι. Συμφώνως πρὸς τὸ agioritikonima τῆς 20ης Μαρτί-ου 2015:

«Στὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας ἀνῆλθεν αὐτὲς τῆς μέρες στὸ βαθμό τοῦ ἐπισκόπου τῆ 58χρονης Alison White. Πρόκειται γιὰ τὴ δεύτερη γυ-ναῖκα ἐπίσκοπο στὸ Ἦνωμένον Βασι-λεῖο καὶ μάλιστα αὐτὴ τὴ φορὰ εἶναι καὶ παντρεμένη με ἄλλο ἐπίσκοπο! "Ἡ Alison εἶναι ἕνας ἄνθρωπος ἀλη-θινῆς εὐσεβείας καὶ σοφίας καὶ εἶναι

Ἀπάντησις εἰς παραπλανητικὸν φυλλάδιον τῶν «μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά» ἐν ὧρει τοῦ Πάσχα

"Ὅπως κάθε χρόνον, τῆς ἁγίας ἡμέρας τῆς Μεγάλῃς Τεσσαρα-κοστής, ἡ Ἀμερικανισταρική Ἐται-ρεία Σκοπιά «τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά» (Μ.τ.1.) ἐν ὧρει τοῦ Πά-σχα, ἐκτύπωσε ἕνα φυλλάδιον-πρό-σκλησιν, τὸ ὁποῖο τὰ μέλη τῆς μοιρά-ζουν παντοῦ καὶ καλοῦν κάθε ἄνθρωπον νὰ πάρει μέρος σὲ ἐκδή-λώσεις πρὸς ὀργανώσανον σὲ διάφο-ρους χώρους, με σκοπὸ νὰ τιμή-σουν τὸ θάνατον τοῦ Χριστοῦ, μετὰ ἀπλῆ τελετὴ ἀνάμνησιν τοῦ τε-λευταίου - Μυστικοῦ δείπνου τοῦ Χριστοῦ με τὸν Ἀποστόλον, σύμ-φωνα με τὴν ἐντολὴ Του σ' αὐτοὺς «τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-μνησιν» (Λουκ. 22,19-20), ὅπως σημειώνεται στὸ φυλλάδιον. Ἀπλ., ὁ Μυστικὸς Δείπνος τοῦ Χριστοῦ ἦταν «μία ἀπλὴ τελετὴ, πού ἐγκαί-νιασε ὁ Χριστὸς νὰ γίνεται μία φορὰ τὸ χρόνο ἀναμνηστικὰ, γιὰ νὰ θυμούνται οἱ πιστοὶ τὸ θάνατον Του»· τίποτα ἄλλο.

"Ὅσα γράφει τὸ φυλλάδιον δὲν εἶναι ἀλήθεια· εἶναι ἕνα μεγάλο ψε-μὰ τῆς Ἐταιρείας τῶν «Μ.τ.1.», ἡ ὁποία ἐχει ἀλλάξαι τὸ κείμενον τῆς Καινῆς Διαθήκης, γιὰ νὰ φαίνεται ὅτι, δῆθεν, συμφωνεῖ με ὅσα διδά-σκει, καὶ συστηματικὰ διαστρεβλέ-νουν τὴν ἀλήθεια, πρὸ ἀρχαῖα γρά-φει. Τὸ φυλλάδιόν τῶν «Μ.τ.1.» εἶναι παραπιστικὸν, παραπλανητικὸν καὶ ἐπικίνδυνον νὰ ἐξαπατήσει ὅποιον τὸ διαβάξαι καὶ δὲ γνωρίζῃ τὴν ἀλήθεια, καὶ τελικὰ, νὰ τὸν δόξη-ται ὡς θύμα στὴ σκοτεινὴ φυλακὴ τῆς Ἐταιρείας Σκοπιά, δηλ. μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ, πού διδάσκει ἡ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ, στὴν κόλπον. Ἄλλα, λοιπόν, εἶναι ἡ ἀλήθεια; Ἦ ἐνόημα ἔχουν καὶ τὶ ση-μαίνουν τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ «τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-μνησιν»;

Τὶ εἶναι ὁ Μυστικὸς Δείπνος; Α) Τὸ τελευταῖον Δείπνον τοῦ Χρι-στοῦ με τοὺς Ἀποστόλους ἐχει ἱδι-αίτερη καὶ μέγιστη σημασία, ὅπως μπορεῖ κανεὶς νὰ καταλάβει ἀπὸ ὅσα γράφουν σχετικὰ με αὐτὸ ὁ ἱερεὶ εὐαγγελιστὴς καὶ ὁ Ἀπόστο-λος Παῦλος, με λεπτομέρεια (Ματθ. 26, 17-30, Μάρκ. 14, 12-20, Λουκ. 22, 7-20, Ἰωάν. 13, 21-30, Ἀ'

Γ) Καθὼς ἔτρωγαν τὸ βραβικὸ Πάσχα –τὸ ψημένον ἀρνί, τὸ αἰμόν ψωμί, τὰ πικρά χόρτα– ὁ Χριστὸς πῆρε τὸ ψωμί, τὸ εὐλόγησεν, τὸ ἐκο-ψε σὲ κομμάτια καὶ τὸ μοίρασε στοὺς Ἀποστόλους, λέγοντας «Ἄδε-βετε, φάγετε· τοῦτό ἐστί (εἶναι) τὸ σῶμα μου». Ἐπειτα, πῆρε τὸ ποτή-ρι με τὸ κρασί, εἶπε εὐχαριστήριον προσευχὴ καὶ τὸ ἔδωσε στοὺς Ἀπο-στόλους, λέγοντας «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτό ἐστί (εἶναι) τὸ αἷμα του, τὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης –συμφωνίας– τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυ-όμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν» (Ματθ. 26, 26-28). Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν» (Λουκ. 22, 19). Μετὰ τὰ λόγια Του αὐτὸ ὁ Χριστὸς δὲν «ἐγκαίνιασε μία ἀπλὴ τελετὴ», ὅπως γράφει τὸ παραπα-νητικὸ φυλλάδιον τῶν «Μ.τ.1.», ἀλλὰ ἰδρὺναι τὸ μέγιστον Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ πάναν σ'

χει ἄραγε καὶ κάποιος ἄλλος Θεός; Χωρᾶν ἄραγε, Χριστὸς καὶ Μωά-μεθ, στὸν ἴδιον θεολογικὸ διδακτικὸ χώρο; Μπορεῖ στὴ μία αἰθούσα ὁ Καθηγητὴς τῆς Ὁρθόδοξης Θεο-λογίας νὰ διδάσκει τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διπλά, στὴν ἄλλη αἰθούσα, ἕνας ἄλλος Καθη-γητὴς νὰ διδάσκει τὴν θεολογίαν τοῦ Μωάμεθ; Μπορεῖ στὸν ἴδιον θεολο-γικὸν χώρο νὰ ἀκούωνται δύο ἀντι-προσέμενες διδασκαλίες; Ὁ Χριστὸς μὲς διδάσκει τὸ «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους», ἀκόμη καὶ τοὺς ἐχθρούς μας! Ὁ Μωάμεθ, ἀντίθε-τως, διδάσκει τὸ «φθάτε τοὺς ἀπί-στοις!» Ἐμπέτρεψε μου νὰ σὰς πα-ρουσιάσω ἐδῶ ἕνα μικρὸ ἀπόστα-μα ἀπὸ τὰ ἱερὰ βιβλία τοῦ Ἰσλάμ: Ταμπαρί 7: 97 «Τὸ πρῶν μετὰ τὸ φῶ-νον τοῦ Ἀσράφ, Ὁ Προφήτης διέτα-ξε: "Σκοτώσατε ὅποιον Ἑβραῖον μο-σπεῖτε". Ἰσχακ : 369 «Τότε ὁ Μωσ' ποτὲ ὄρημνι πᾶσαν τὸν Σουνά-ν, ἕνα ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους ἐμπό-ρους, με τὸν ὁποῖο ἡ οἰκογένει-α τοῦ εἰς κοινωνικὲς κ' ἐμπορικὲς σχέσεις, καὶ τὸν σκότωσε. Ὁ Ἀδερφὸς τοῦ Μουσοουλμάνου δια-μαρτυρήθηκε λέγοντας: "Γιὰτί τὸν

Σεβ. Μητρ. Καλαβρύτων: «Χωρᾶνε Χριστὸς καὶ Μωάμεθ στὸν ἴδιον θεολογικὸ διδακτικὸν χώρο;»

Ὁ Σεβ. Μητρ. Καλαβρύτων κ. Ἀμβρόσιος κατεκαινώσκει με τὴν γραφίδα τὸν Ἱερῶρχος καὶ Πανεπι-στημιακὸς Καθηγητᾶς, ὁ ὁποῖοι εἶτε διὰ τῆς συσιπῆς εἶτε διὰ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἐνήργησαν θε-τικῶς, διὰ νὰ δόξηται τὸν πρᾶ-γματὰ πρὸς σύστασιν Τμήματος Ἰσλαμικῶν Σπουδῶν ἐῖς τὸ Α.Ι.Π.Θ. Συμφώνως πρὸς τὸ agioritikonima τῆς 16ης Μαρτίου 2015:

«Δόξα ῶ Θεοί! Ἐπὶ τέλους ἀκούσαμε καὶ μία φωνή, πού μὴς ἐγέμνε με παρηγορίᾳ! Στὴ Θεολο-γικὴ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης πρόκειται νὰ συ-στησούν καὶ ἕνα Τμήμα Ἰσλαμικῶν Σπουδῶν! Ἀλλὰ τί σχέση μπορεῖ νὰ ἔχει ἡ Θεολογία με τὸ Μουσουλ-μανισμὸ καὶ με τὸ Ἰσλάμ; Μπορεῖ ἄραγε ἐκεῖ ψηλὰ τὴν ἀγιότητα Θεσσαλονικὴ ἀπὸ τὴ Θεολογικὴ Σχολῇ τοῦ πανεπιστημίου τῆς νὰ διδασκάνται καὶ ἡ Διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Διδασκαλία τοῦ Μωάμεθ; Μέχρι σήμερα μα-θαίναμε ὅτι ἕνας εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός, ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Κύ-ριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός! Ὑπάρ-

Μ. Σουλῆς: Νὰ προωθήσωμεν τὸν διαθρησκειακὸν διάλογον

Μὲ τὰ γεγονότα εἰς τὰς μουσουλ-μανικὰς χώρας νὰ μὴ ἐκτονώνονται ἡ ἀνησυχία εἰς τὴν Εὐρώπην κορυ-φώνεται. Τὸ Εὐρωπαϊκὸν Κοινοβού-λιον συνεκάλεισε συνάντησιν με θρησκευτικὸς ἡγέτας προκειμένου νὰ ζητήσῃ προώθησιν τοῦ διαλόγου καὶ τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ. Δὲν ἔχει νῦν ἡμερὶς προκρινεῖ ἀντιπλήττον ὅτι διλόγιον εἶναι ἡμέτερα καθὼς εἶναι σχεδὸν ἀκατόρθωτον νὰ ἐπι-τηγθῇ ἀμοιβαῖος σεβασμὸς διὰ θρησκείας, πού δὲν ὑποστηρίζουν τέτοιες ἀξίες. Ὡστόσο, τὴν εὐδινην πρέπει νὰ ἀναλλάξῃ ἡ Εὐρώπη, ἡ ὁποία πόσην δίδει εἰς ἀχριστιανοὺς ὁπλοὺν, τόσον δίδει ἄδειαν χάρον διὰ τὴν προέλασιν τοῦ Ἰσλάμ. Ὅπως ἐπληροφορήθημεν ἀπὸ τὸ mo-spar.ru τῆς 26ης Μαρτίου 2015:

«Μὲ τοὺς θρησκευτικὸς ἡγέτες τῆς Εὐρώπης εἶχε συνάντησιν στίς 24 Μαρτίου 2015 σὺν ᾧχωρ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου ἡ ἡγε-σία αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ. Τὸ θέμα τῆς συναντήσεως ἦταν «Ἡ διώνκωσις τοῦ θρησκευτικοῦ ριζοσπαστισμοῦ καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ διαθρησκειακοῦ διαλόγου στὴν ἐδραίωσιν τῆς ἀνεξί-θηθικαίας καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀνθρώπινης ἀδιοπρεΐας». Οἱ συμ-μετάσχοντες συζητήσαν διαφορε-τικὰ πτυχεὺς τοῦ ζητήματος τῆς θρησκευτικοῦ ριζοσπαστισμοῦ, τὸν ἐπιμέρους στοιχείων τῆς κοινῆς Εὐρωπαϊκῆς στρατηγικῆς καταπο-λέμησης τοῦ ριζοσπαστισμοῦ καθὼς καὶ τοῦ συστήματος τῆς διε-θνούς παρακολούθησεως καὶ ἐν-καιρίας ἐνημερώσεως θρησκευ-τικῶν κοινητηνῶν γιὰ τῆς ἐνδεχόμε-νης ἀπειλῆς. Στὴ συνάντησιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας, ὁ διο-ρισμὸς ἐγκρίθηκε ἀπὸ τὸ βασιλεῖσα Ἐλισάβετ Β'. Ὠυρίτερα, ἡ Γενικὴ Σύ-νοδος τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας κατὰ πλειοψηφίᾳ ἐνέκρινε τὴν χειρο-τονίαν τῶν γυναικῶν στὴν ἐπισκοπὴ».

αὐτὸ οἰκοδομεῖ τὴν Ἐκκλησία του.

Τί σημαίνει ἡ φράση «Εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν»;

Α) Ἡ φράση «εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-μνησιν», πού εἶπε ὁ Χριστὸς, ἐχει μία ἰδιαίτερη καὶ σπουδαία βιβλικὰ ἐννοία καὶ σημασία. Ἡ φράση αὐτὴ εἶναι ἕνας ἑβραϊσμός, εἶ-ναι μία στερεό-τυπη φράση

τοῦ Θεοῦ, καθὼς καὶ τὴ συμφωνία τους με τὸ Θεὸ στὸ Σινά, πού ὑπογρά-φθηκε με αἶμα ᾧων (Εξ. 24,1-8).

Β) Ὁ Χριστὸς σ' αὐτὸ τὸ πασχά-λιο δείπνον ἔδωσε ἕνα ἐντελὼς νέο νόημα. Συνέδεσε τὸ δείπνον –τὸ πα-σχάλιο ἀρνί καὶ ὅλα τὰ σχετικὰ γε-γονότα – με τὸ πρόσωπο Του, μετὰ τὸν ἐπικείμενον θάνατον καὶ τὴν ἀνά-στασιν Του. Στὰ δύο αὐτὰ γεγονό-τα τῆς ζωῆς Του θεμελιώνει τὸ δι-κὸ Του χριστιανικὸ Πάσχα, τὸ ὁποῖο ἐχει ὡς νόημα τὴν ἀπελευθερώσι- τῆς ἀνθρωπότητας ἀπὸ τὴ δουλεία σὺν θάνατον καὶ τὴν ἁμαρτία, τὴν ἀνάστασιν, τὴν ἐπιστροφήν στὸν Πα-ράδεισον στὴν αἰώνια Βασιλεία τοῦ Θεοῦ· καὶ τὴν αἰώνια ἀθάνατὴ ζωὴ, μετὰ τὴ νέα συμφωνία τῆς με τὸν Πα-τέρα Θεὸ καὶ τὴν πίστῃ σ' Αὐτόν, πού θὰ ὑπογραφεῖ με τὸ τίμιο Αἷμα του, πού ἔτρεξε ἀπὸ τὴν πλευρὰ Του πᾶνον σὺν Σταυρῷ (Ἰωάν.19, 34, Πράξ.20, 28).

Β) Μετὰ τὴν ἐννοία αὐτὴ χρησιμο-ποίησε καὶ εἶπε τὴ φράση «εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν»· ὁ Χριστὸς στοὺς Ἀποστόλους, καθὼς θεμελιώνει τὸ δικὸ Του Πάσχα με τὰ γεγονότα τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀνάστασής Του στὸ τελευταῖον Μυ-στικὸ Δείπνον, με ὅσα ἔκανε, καὶ εἶπε, ἰδρύνοντας τὸ μέγα Μυστήριον τῆς Θείας Κοινωνίας, τὸ ὁποῖο ἔπρεπε ὁ Ἀπόστολος νὰ τελοῦν κά-θε φορὰ –ὅχι μία φορὰ τὸ χρόνο– «εἰς τὴν ἀνάμνησιν Του». Δηλ. νὰ ζοῦν σὲ κάθε τέλεση τῆς Θείας Κοινωνίας –τοῦ Μυστικοῦ δείπνου– τὴν παρουσίᾳ του ἀνάμε-σι τοὺς καὶ ὅλα τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς του μαζί του καὶ κυρίως τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀνά-στασής του. Ἀρα, ἡ ἐντολὴ τοῦ Χριστοῦ στοὺς Ἀποστόλους «τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-μνησιν», κατὰ τὸ τελευταῖον Μυ-στικὸν δείπνον μαζί τους, ἐχει τὴν ἐννοία: «Αὐτοὶ πού κάνουν ἐγὼ τώρα μετὰ τὸ ψωμί καὶ τὸ κρασί, πού εἶναι μετὰ τὴν εὐλογία μου –τὸ ἴδιον τὸ Σῶμα μου καὶ τὸ Αἷμα μου, νὰ κά-νετε κ' ἐσεῖς πάντοτε, γιὰ νὰ εἶμαι πάντα μαζί σας, ἀπλὰ, γιὰ νὰ με

αὐτὸ οἰκοδομεῖ τὴν Ἐκκλησία του. Τί σημαίνει ἡ φράση «Εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν»;

Α) Ἡ φράση «εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-μνησιν», πού εἶπε ὁ Χριστὸς, ἐχει μία ἰδιαίτερη καὶ σπουδαία βιβλικὰ ἐννοία καὶ σημασία. Ἡ φράση αὐτὴ εἶναι ἕνας ἑβραϊσμός, εἶ-ναι μία στερεό-τυπη φράση τοῦ Θεοῦ, καθὼς καὶ τὴ συμφωνία τους με τὸ Θεὸ στὸ Σινά, πού ὑπογρά-φθηκε με αἶμα ᾧων (Εξ. 24,1-8).

Β) Ὁ Χριστὸς σ' αὐτὸ τὸ πασχά-λιο δείπνον ἔδωσε ἕνα ἐντελὼς νέο νόημα. Συνέδεσε τὸ δείπνον –τὸ πα-σχάλιο ἀρνί καὶ ὅλα τὰ σχετικὰ γε-γονότα – με τὸ πρόσωπο Του, μετὰ τὸν ἐπικείμενον θάνατον καὶ τὴν ἀνά-στασιν Του. Στὰ δύο αὐτὰ γεγονό-τα τῆς ζωῆς Του θεμελιώνει τὸ δι-κὸ Του χριστιανικὸ Πάσχα, τὸ ὁποῖο ἐχει ὡς νόημα τὴν ἀπελευθερώσι- τῆς ἀνθρωπότητας ἀπὸ τὴ δουλεία σὺν θάνατον καὶ τὴν ἁμαρτία, τὴν ἀνάστασιν, τὴν ἐπιστροφήν στὸν Πα-ράδεισον στὴν αἰώνια Βασιλεία τοῦ Θεοῦ· καὶ τὴν αἰώνια ἀθάνατὴ ζωὴ, μετὰ τὴ νέα συμφωνία τῆς με τὸν Πα-τέρα Θεὸ καὶ τὴν πίστῃ σ' Αὐτόν, πού θὰ ὑπογραφεῖ με τὸ τίμιο Αἷμα του, πού ἔτρεξε ἀπὸ τὴν πλευρὰ Του πᾶνον σὺν Σταυρῷ (Ἰωάν.19, 34, Πράξ.20, 28).

Β) Μετὰ τὴν ἐννοία αὐτὴ χρησιμο-ποίησε καὶ εἶπε τὴ φράση «εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν»· ὁ Χριστὸς στοὺς Ἀποστόλους, καθὼς θεμελιώνει τὸ δικὸ Του Πάσχα με τὰ γεγονότα τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀνάστασής Του στὸ τελευταῖον Μυ-στικὸ Δείπνον, με ὅσα ἔκανε, καὶ εἶπε, ἰδρύνοντας τὸ μέγα Μυστήριον τῆς Θείας Κοινωνίας, τὸ ὁποῖο ἔπρεπε ὁ Ἀπόστολος νὰ τελοῦν κά-θε φορὰ –ὅχι μία φορὰ τὸ χρόνο– «εἰς τὴν ἀνάμνησιν Του». Δηλ. νὰ ζοῦν σὲ κάθε τέλεση τῆς Θείας Κοινωνίας –τοῦ Μυστικοῦ δείπνου– τὴν παρουσίᾳ του ἀνάμε-σι τοὺς καὶ ὅλα τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς του μαζί του καὶ κυρίως τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀνά-στασής του. Ἀρα, ἡ ἐντολὴ τοῦ Χριστοῦ στοὺς Ἀποστόλους «τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-μνησιν», κατὰ τὸ τελευταῖον Μυ-στικὸν δείπνον μαζί τους, ἐχει τὴν ἐννοία: «Αὐτοὶ πού κάνουν ἐγὼ τώρα μετὰ τὸ ψωμί καὶ τὸ κρασί, πού εἶναι μετὰ τὴν εὐλογία μου –τὸ ἴδιο τὸ Σῶμα μου καὶ τὸ Αἷμα μου, νὰ κά-νετε κ' ἐσεῖς πάντοτε, γιὰ νὰ εἶμαι πάντα μαζί σας, ἀπλὰ, γιὰ νὰ με

αὐτὸ οἰκοδομεῖ τὴν Ἐκκλησία του. Τί σημαίνει ἡ φράση «Εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν»;

Α) Ἡ φράση «εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-μνησιν», πού εἶπε ὁ Χριστὸς, ἐχει μία ἰδιαίτερη καὶ σπουδαία βιβλικὰ ἐννοία καὶ σημασία. Ἡ φράση αὐτὴ εἶναι ἕνας ἑβραϊσμός, εἶ-ναι μία στερεό-τυπη φράση τοῦ Θεοῦ, καθὼς καὶ τὴ συμφωνία τους με τὸ Θεὸ στὸ Σινά, πού ὑπογρά-φθηκε με αἶμα ᾧων (Εξ. 24,1-8).

Β) Ὁ Χριστὸς σ' αὐτὸ τὸ πασχά-λιο δείπνον ἔδωσε ἕνα ἐντελὼς νέο νόημα. Συνέδεσε τὸ δείπνον –τὸ πα-σχάλιο ἀρνί καὶ ὅλα τὰ σχετικὰ γε-γονότα – με τὸ πρόσωπο Του, μετὰ τὸν ἐπικείμενον θάνατον καὶ τὴν ἀνά-στασιν Του. Στὰ δύο αὐτὰ γεγονό-τα τῆς ζωῆς Του θεμελιώνει τὸ δι-κὸ Του χριστιανικὸ Πάσχα, τὸ ὁποῖο ἐχει ὡς νόημα τὴν ἀπελευθερώσι- τῆς ἀνθρωπότητας ἀπὸ τὴ δουλεία σὺν θάνατον καὶ τὴν ἁμαρτία, τὴν ἀνάστασιν, τὴν ἐπιστροφήν στὸν Πα-ράδεισον στὴν αἰώνια Βασιλεία τοῦ Θεοῦ· καὶ τὴν αἰώνια ἀθάνατὴ ζωὴ, μετὰ τὴ νέα συμφωνία τῆς με τὸν Πα-τέρα Θεὸ καὶ τὴν πίστῃ σ' Αὐτόν, πού θὰ ὑπογραφεῖ με τὸ τίμιο Αἷμα του, πού ἔτρεξε ἀπὸ τὴν πλευρὰ Του πᾶνον σὺν Σταυρ